

ՎԵՆՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ՈՒՂԵՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ԺՆԵՎ

Մ Ե Կ Ն Ո Ւ Մ

Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետը գոհունակությամբ ընդունելով Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի ընդհանուր քարտուղար **դոկտ. Է. Բլեյկի** սիրալիր հրավերը, որոշեց պաշտոնական այցելություն տալ ԺՆԵ ու անձամբ տանել Հայց. առաք. եկեղեցու դարավոր կենտրոն Մայր Աթոռ ս. Էջմիածնի ողջույնները Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի կենտրոնին:

Այս առթիվ Ն. Ս. Օծուքյան ուղևորության ծրագրին մեջ էր նաև առաջին անգամ լինելով հայրապետական Իր ներկայությամբ մխիթարել Շվեյցարիայի հյուրընկալ հողի վրա ապրող Իր հոգևոր զավակներին, նրանց բաշխելով հավերժական ս. Էջմիածնի կենարար շրինություններն ու Իր ողջույնները:

Հուլիսի 6-ին՝ հինգշաբթի. Վեհափառ Հայրապետը առավոտյան առաջնորդվում է Մայր տաճար, ուր Իր աղոթքը կատարելուց նետո մեկնում է օդանավակայան:

Ն. Ս. Օծուքյանը բարի ճանապարհ մաղթելու համար պատեղ են եկել Մայր Աթոռի միաբանությունը, Գերագույն հոգևոր խորհրդի անդամները, վանքի պաշտոնեությունը, Արարատյան թեմական, Եկեղեցական խորհուրդների անդամներն ու քահանայից դասը:

Վեհափառ Հայրապետին ճանապարհում է նաև Հայկական ՍՍՀ Մինիստրների սովե-

տին առընթեր հայ եկեղեցու գործերի խորհրդի նախագահի տեղակալ **Ս. Հովհաննիսյանը:**

Ժամը 9-ին ինքնաթիռը բարձրանում է օդ և ուղևորություն վերցնում դեպի Մոսկվա:

Այս ուղևորության ժամանակ Վեհափառ Հայրապետին ընկերակցում են որպես պատվիրակության մնալուն անդամներ Մայր տաճարի լուսարարապետ և Գերագույն հոգևոր խորհրդի ատենապետ **գեր. տ. Հակագործն արք. Աբրահամյանը**, Արևմտյան Եվրոպայի հայրապետական պատվիրակ **տ. Ներովբե արք. Մանուկյանը**, ԱՄՆ-ի հայոց սրբեկյան թեմի առաջնորդ **տ. Թորգոմ Էպս. Մանուկյանը**, Վիեննայի հայոց հոգևոր հովիվ **տ. Մեսրոպ ծ. վրդ. Գրիգորյանը** և հոգեվոր ճեմարանի տեսուչ հոգ. տ. **Ներսես ծ. վրդ. Պողոսյանը:**

Ժամը 12-ին Վեհափառ Հայրապետը ժամանում է Մոսկվա: Վճուռվորյի օդանավակայանում Ն. Ս. Օծուքյանը դիմավորում են Խոստատանի հայոց առաջնորդ և Մոսկվայի հոգևոր հովիվ **գեր. տ. Պարզե Էպս. Գեվորգյանը**, եկեղեցական խորհրդի անդամներ և այլ անձինք:

Հայոց Հայրապետին դիմավորում է նաև ՍՍՀՄ Մինիստրների սովետին առընթեր կրոնական գործերի խորհրդի նախագահի տեղակալ **Պ. Մակարցը:**

ՎԵՀԱՓԱՌԻ ՀԱՅՐԱՊԵՏԸ ՓԱՐԻԶՈՒՄ

Հուլիս 10-ին՝ երկուշաբթի, առավոտյան Մոսկվայի Ծերեմետսկոյի օդանավակայանում Վեհափառ Հայրապետին և նրա շքախմբի անդամներին դեպի Փարիզ—Ժնև ճանապարհում են տ. Պարզև եպիսկոպոսը, Մոսկվայի հայոց ա. Հարություն եկեղեցու հոգևորականության և եկեղեցական խորհրդի անդամները:

Հայոց Հայրապետին ճանապարհում են նաև Հայկ. ՍՍՀ Միհիստրների սովետին առընթեր հայ եկեղեցու գործերի խորհրդի նախագահ Կ. Դալլաքյանը, ՍՍՀՄ Միհիստրների սովետին առընթեր կրոնական գործերի խորհրդի նախագահի տեղակալ Պ. Մակարցևը և այլ պաշտոնական անձինք:

Ինքնաթիռը երեք ժամվա ապահով և հանգիստ թռիչքից հետո իջնում է Փարիզի Բուրժե օդանավակայանը:

Հայոց Հայրապետին դիմավորելու համար օդանավակայան էր փութացել Արևմտյան Եվրոպայի հայրապետական պատվիրակ գեր. տ. **Սերովբե արքեպ. Մանուկյանի** գլխավորությամբ, մի պատգամավորություն, որի կազմումն էին Ալեքսանդրիայի հայոց առաջնորդական փոխանորդ տ. **Զավեն եպս. Չնչինյանը**, տ. **Գյուտ ծ. վրդ. Նագ-գաշյանը**, տ. **Վաչե** և տ. **Հայկասեր** վարդապետները, տ. **Պարզև** և տ. **Մեսրոպ** քահանա հայրերը, Փարիզի և Ծրք. կրոնական ընկերակցության վարչության և հոգաբարձության անդամները՝ գլխավորությամբ **Ն. Ֆրենկլանի**, **Ս. Քարյանի** և **Ա. Օհանյանի**, մամուլի, ռադիոյի ներկայացուցիչներ և հոծ բազմություն՝ շուրջ 150 հոգի:

Հայոց Հայրապետի ժամանումը ողջունում են նաև ֆրանսիական իշխանության ներկայացուցիչները և Ֆրանսիայում սովետական դեսպանատան հայ ներկայացուցիչ **Մարատ Խարազյանը**:

Ողջույնի և բարիգալստյան ջերմ խոսքերից և մի փոքր հանգստից հետո, Վեհափառ Հայրապետը առաջնորդվում է հանդիսավորությամբ և Իր պաշտոնական ուղեկիցներով դեպի Օւլիի Հիլոն հյուրանոցը, ուր սեղմ

շրջանակի մեջ, ի պատիվ Իրեն, ճաշկերույթ է կազմակերպվում, որին մասնակցում են բոլոր ներկա հոգևորականները, վարչության անդամները:

Այստեղ Հայոց Հայրապետին ողջունելու են եկել նաև անվանի բյուզանդագետ պրոֆ. **օր. Սիրարփի Տեր-Ներսեսյանը** և տիկ. **Մարթա Տիարպեքիդյանը**՝ Արգենտինայից:

Օդանավակայան էր եկել նաև այդ օրերին գաւաղորդներով Ֆրանսիայում գտնվող անվանի երգահան **Արամ Խաչատրյանը**, Հայոց Հայրապետին ողջերթ մաղթելու:

Ընդունելությունը անցնում է ջերմ, սրտագին մթնոլորտում:

Տ. Սերովբե արքեպ. Մանուկյանը ճաշկերույթի ընթացքում բարի գալուստ է մաղթում Հայոց Հայրապետին՝ հանուն ֆրանսահայության եկեղեցական, ազգային վարչությանց, կազմակերպությունների և բովանդակ ժողովրդի: Խանդավառ ելույթով Վեհափառ Հայրապետին ողջունում է նաև Ս. Քարյանը՝ հանուն վարչությանց:

Վերջում շնորհակալության և օրհնության խոսք է ասում Վեհափառ Հայրապետը՝ հայտնելով, որ Ինքը Ժնև է մեկնում որպես հյուրը Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդին հուլիսի 11—13-ը՝ և ապա Ժնևի հայ համայնքին՝ ամսի 13—20-ը:

Ընդունելության վերջում Վեհափառ Հայրապետը օրհնում է բոլոր սեղանակիցներին և նրանց միջոցով՝ Իր բոլոր զավակներին:

Հիլոն հյուրանոցում Իրեն հատկացված մասնավոր մի հարկաբաժնում կարճ հանգրստից հետո, Վեհափառ Հայրապետը շարունակում է Իր ճանապարհը դեպի Ժնև՝ Իր շքախմբի անդամներով, որոնց թվումն էին տ. Հայկազուն և տ. Սերովբե արքեպիսկոպոսները, տ. Զավեն եպիսկոպոսը և տ. Ներսես ծ. վարդապետը:

Ֆրանսահայության ներկայացուցիչները Օւլիի միջազգային օդանավակայանում բարի ճանապարհ են մաղթում Հայոց Հայրապետին:

Ժ Ա Մ Ա Ն Ո Ւ Մ Ժ Ն Ե Վ

Օդանավը երեկոյան ժամը 17.25-ին հասնում է Ժնևի Կոնգալեն օդանավակայանը:

Ամենայն Հայոց Հայրապետը օդանավակայանում դիմավորվում է պետական անձնավորությունների հատուկ ընդունելության բացառիկ պատիվներով, որպես թանկագին

հյուրը Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի:

Հայոց Հայրապետին անձամբ դիմավորում են Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի ընդհանուր քարտուղար դոկտ. **Է. Կ. Բլեյկը**, Ժնևի կանտոնի պրոտոկոլի և ինֆորմացիայի պետ **Պոլ Կոստենը**,

ՊԵՏՎԱԿԱՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳՐԱՏ, Է. Կ. ԱԼԵՑԿԵՆ, Ե. Հ. ԽՈՒՄԱՍՏ ԵՐԱՍԵ

Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի պատասխանատու քարտուղարները, **Ա. Գ. Միքելի**, հայր **Պոլ Վերկեզե**, **Քրիստափոր Կինգ**, հայր **Ժորժ Գեցիս** և պետական հաստատությունների ներկայացուցիչներ:

Հայոց Հայրապետի ժամանումը Ժնև ողջունում է հաս Ազգերի Կազմակերպության մոտ սովետական կառավարության արտակարգ դեսպանության ներկայացուցիչ **Սերգեյ Կոտրին**:

Ն. Ա. Օծուխյանը ջերմորեն դիմավորում են հայրապետական ընդունելության մարմնի ատենապետ **Կարապետ Ղազարյանը**, Ժնևի գաղութային վարչության նախագահ **Շարլ Փիլիպպուսյանը**, Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի հայ եկեղեցու մըշտական ներկայացուցիչ և Վիեննայի հայոց հոգևոր հովիվ **տ. Մեսրոպ ծ. վրդ. Գրիգորյանը**, Մարսելի հայոց թեմի հայրապետական պատվիրակի փոխանորդ **տ. Հակոբ եպս. Վարդանյանը**, Մայր Աթոռի միաբան **տ. Արսեն վրդ. Բեքթերյանը**, Ժնևի հայ եկեղեցու հոգաբարձության նախագահ **Պերճ Յազուպյանը**, Եվրոպայի գանազան երկրներից ժամանած գաղութային վարչության ներկայացուցիչները, այդ թվում Միլանից՝ եկեղեցական վարչության նախագահ **Երվանդ Հուսիսյանը** և գաղութային վարչության նախագահ **Ստեփան Սրապյանը**, բանաստեղծ **Արամայիս Սրապյանը**, Վիեննայից՝ եկեղեցական վարչության նախագահ **Սարգիս Կարապետյանը**, Հունաստանից՝ **Առաքել Պետրոսյանը** և **Գաբրիել Պոտիկյանը**, մամուլի ներկայացուցիչներ, այլ ազգայիններ և ժողովրդական հոծ բազմություն, շուրջ 400 հոգի:

Վեհափառ Հայրապետը Իր շքախմբով խանդավառ և ջերմ արտահայտությունների ու ծափերի տարափի ներքո հանդիսավորապես առաջնորդվում է օդանավակայանի պատվո հյուրերի դահլիճը, ուր բարիգալությամբ և ողջունի արտագին խոսքեր են փոխանակվում:

Փոքր դադարից հետո ինքնաշարժների հանդիսավոր շքերթը, պատվո պահակ

կարգված ոստիկանների ջոկատի առաջնորդությամբ, ուղղվում է դեպի Ժնևի Ինտերկոնտինենտալ արդիական հյուրանոցը, ուր Հայոց Հայրապետին հատկացվում է «Նախագահական» կոչված շքեղ հարկաբաժին՝ 19-րդ հարկում:

Վեհափառ Հայրապետի Ժնև ժամանման արթիվ հայ թղթակիցներից մեկը հշում է. «Վեհափառը, զոր քանիցս տեսնելու բախտը ունեցած էի, դարձյալ զինքը գտա առույգ և կենսունակ: Միայն ապիտակները, որոնք ցանցատ էին Իր լուսափայլ դեմքին վրա և մազերուն մեջ, հիմա սկսեք էին ավելի աչքառու դառնալ, տարիներու հոլովույթին հետ: Օր նոր, հոգ նոր: Բայց ինչ փույթ, Ան Իր հայրագործ թեկերը տարածած է ափսոսքի բոլոր Իր գավակներու վրա: Հոգ չէ, ոմանք «անատակ որդիներ» ըլլան»: («Ժամանակ», հուլիս 11):

Հուլիս 10-ին, երեկոյան, հյուրանոցի Իր հարկաբաժնում Վեհափառ Հայրապետը բարեհաճեց ընդունել մի շարք այցելություններ և պնտիեստ երեկոյան Իրեն տեղանակից դարձրեց բացի Իր շքախմբի անդամներից, Ժնևի գաղութային վարչության նախագահ **Շարլ Փիլիպպուսյանին**, հայրապետական ընդունելության մարմնի ատենապետ **Կարապետ Ղազարյանին**, Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի քարտուղար **հայր Պոլ Վերկեզեին**:

Նույն երեկոյան, ավելի ուշ, հյուրանոց եկավ Հայոց Հայրապետին ողջունելու հանուն Կ. Պոլսի հունաց տիեզերական պատրիարք Ն. Աթոռյուն Աթանագորատի՝ **տ. Էմիլիանոս միտրոպոլիտը**, որը Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի մոտ մշտական ներկայացուցիչն է Կ. Պոլսի հունաց պատրիարքության:

Տեղի ունեցավ ջերմ գրույց, ուր նշվեց Մայր Աթոռ ա. Էջմիածնի և Կ. Պոլսի տիեզերական պատրիարքական Աթոռի գահակալների միջև սկիզբ առած և օրավոր զարգացող, ամրապնդող քրիստոնեական եղբայրության ոգին:

ԱՅՑ ԺՆԵՎԻ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐԻ ՀԱՄԱԵԽԱՐՀԱՅԻՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ՊԱՍՏՎԵՆՏՐՈՒՄ

Հուլիսի 11-ին՝ երեքշաբթի. Այսօր պաշտոնական այցելության առաջին օրն է: Առավոտյան ժամը 10.30-ին Վեհափառ Հայրապետը շքախմբով Իր առաջին պաշտոնական այցելությունը սվեց Ժնևում, Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի կենտրոնին:

Պալատի նախամուտքի առաջ Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի ընդհանուր

քարտուղար դուկտ. Է. Կ. Բլեյլը, շրջապատված խորհրդի պատասխանատու տնօրեններով և նախկին ընդհանուր քարտուղար դուկտ. Վիսենտ Հուֆտի, ջերմորեն դիմավորեց Ամենայն Հայոց Հայրապետին և առաջնորդեց պաշտոնական հյուրասրահը:

Ապա Հայոց Հայրապետն ու ընդհանուր քարտուղարը շուրջ մեկ ու կես ժամ առանձին տեսակցություն ունեցան Հայոց. առաք.

եկեղեցու վերաբերյալ հարցերի և Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի ընդհանուր ծրագրի և գործունեության նպաստող խնդիրների շուրջ:

Այս առաջին խորհրդակցությունից հետո ընդհանուր քարտուղարը իր ընդունելության հյուրասրահում պաշտոնապես ողջունեց Հայոց Հայրապետի շնորհաբեր ներկայությունը Ժնևում, Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի հարկի տակ և Ն. Ս. Օծույանը ներկայացրեց Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի հինգ բաժանմունքների տնօրեններին, որոնք նույնպես, իրենց հերթին, բարի գալուստ մաղթեցին Հայոց Հայրապետին և շքախմբի անդամներին:

Այնուհետև Հայոց Հայրապետը Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի կենտրոնին տված Իր այցելության առթիվ հանդես եկավ ֆրանսերեն հետևյալ ճառով.

Գերապատիվ դոկտ. Էռնեստ Բելլ

Խոր հուզումով կուգամք Ձեզի բերելու Աստուծո օրհնությունը և Մեր քրիստոնեական ողջույնը սուրբ Էջմիածնեն, բազմադարյան կեդրոնը Հայաստանյայց առաքելական սուրբ եկեղեցիին, ուր չորրորդ դարու սկիզբին հաստատվեցավ Հայոց Հայրապետության Աթոռը, ս. Գրիգորի ձեռամբ, Լուսավորիչը Մեծ Հայաստանի:

Սուրբ Էջմիածնի հիմնադրվելուց 1666 տարի հետո, այսօր 11 հուլիս 1967-ին, հարյուր և երեսուներորդ հայոց կաթողիկոսին կվիճակվի սույն ողջույնը բերելու Ձեզի, և Ձեր միջոցավ աշխարհի բոլոր քրիստոնյա բույր եկեղեցիներում:

Հայաստանյայց առաքելական եկեղեցին հնագույն եկեղեցիներեն մին է, մեկ ու անբաժանելի, իբր միակ գլուխ ունենալով Ամենայն Հայոց կաթողիկոսը ի սուրբ Էջմիածին, սուրբ գրական Հայաստանի հողի վրա, հայ ազգային պետության ծոցին մեջ: Հայ եկեղեցական մյուս Աթոռները՝ Երուսաղեմի, Անթիլիասի-Կիլիկիո և Կ. Պոլսո, միայն տեղական բնույթ և իշխանություն ունին, և բոլորը կգտնվին Մայր Աթոռ ս. Էջմիածնի հոգեվոր վերին հեղինակության ներքև:

Մեր եկեղեցվո մեկությունը և ներքին միությունը պայմանավորված է և երաշխավորված Մայր Աթոռ սուրբ Էջմիածնով, իբրև գլուխ հայ եկեղեցվո:

Այստեղ Մենք անհրաժեշտ կգտնենք ընդգծել այս իրողությունը, և կսպասենք, որ Եկեղեցիներու համաշխարհային խորհրդի մեջ, ուղիղ հասկցվին՝ հայոց եկեղեցին և անոր կեդրոնը՝ սուրբ Էջմիածին:

Այս հանդիսավոր պահուն, Մենք կը փորձենք մտածումով հետ երթալ դեպի հեռավոր անցյալը, դեպի քրիստոնեության առաջին չորս դարերը, լեցուն քրիստոնեական հա-

վառքի վավերական վկայություններով ու փայլուն իրագործումներով, երբ բոլոր քրիստոնեական կեդրոնները և հավատացյալները իրենց հոգևոր տեսուչներով կկազմեն մեկ մարմին՝ Քրիստոսի խորհրդավոր ու կենդանի ներկայության ապրումին մեջ, սուրբ հոգույ ներշնչմամբ:

Կխոստովանինք թե մենք՝ այսօրվան քրիստոնյաներս, հազիվ թե ի վիճակի ենք՝ ըլլալու և ապրելու առաքելական ժամանակներու քրիստոնյաներու հոգեկան վիճակը:

Մարդկային պայմանեն բխած լինելու և գործելու կերպեր, ժամանակներու հոլովությունով ստեղծված իրադրություններ և իրադարձություններ, հառաջ բերին խոր և բազում փոփոխություններ մարդկային հոգիին և հավաքականություններու գիտակցության և կյանքին մեջ, հետևաբար նաև քրիստոնյաներուն և եկեղեցիներուն մեջ:

Այս պատմական ընթացքը, հայ եկեղեցիին համար կներկայացնե մոտ երկու հազար տարիներու պատմություն մը, տրված ըլլալով որ, ըստ հնագույն աղբյուրներու, ս. Թադեոս և ս. Բարթողիմեոս առաքյալները քաղաքեցի սուրբ Ավետարանը Հայաստանի մեջ:

Մեզի կթվի, թե այսօր եկեղեցիներու միության մասին մտածելով, չենք կրնար սպասել պարզապես վերադարձ մը դեպի եկեղեցվո պատմության առաջին դարերը, սակայն ստույգ է նաև, թե մենք բոլորս համակված ենք աստվածահաճո զգացումով մը՝ գործելու քրիստոնեական տիեզերական եղբայրության վերականգնման և ամրապնդման ի խնդիր, վերագտնելու համար զմեզ Քրիստոսի սիրուն և խորհրդավոր մարմնին մեջ:

Բոլոր պատմական եկեղեցիները իրենց սուրբերով, իրենց ավանդություններով, իրենց հոգևոր ժառանգություններով և իրենց մշակույթներով, կկազմեն համաքրիստոնեական տիեզերական ոգեկան հուշարձան մը, որ իր ամբողջությանը մեջ լիությանմբ կարտահայտե տիեզերքը Աստուծո խոսքին, ու կհառազայթե փառքը Հիսուսի Քրիստոսի:

Մեր առաջադրանքը պետք է ըլլա ուղիղ հասկնալ պատմությունը և ժառանգությունը մեր եկեղեցիներուն, և ա՛յս հասկացողությամբ կենսագործել մեր եկեղեցիներու միությունը, անցյալի ժառանգությանց համադրության հիմքերուն վրա, նոր ժամանակներու մեր առաջ դրած հարցերու լուծման առաջադրությամբ:

Ինչ չափով որ եկեղեցին կարողանա իր կեցվածքով, իր խոսքով և գործունեությամբ առնչվիլ մեր օրերու մարդկության առաջ դրված հարցերուն, և մասնակցիլ անոնց լուծման գործին, ա՛յն չափով եկեղեցին պի-

տի կարողանա իրական դիպուկի մեջ գտնելի աշխարհի՞ն հետ, կամ, Մենք պիտի նախընտրենք քսել՝ եկեղեցին պիտի կարողանա մնալ և գործել աշխարհի մեջ, աշխարհին հետ:

Իրոք, մեր առաջ դրված են այսօր հոգեւոր, բարոյական, դաստիարակչական և բնկերպին բազում հարցեր: Հստակ կերպով կտեսնենք բոլորս, թե մարդկային աշխարհը մեր դարուն կապրի շրջան մը՝ ողեկան տագնապի, բարոյական անհավասարակշռության և բնկերպին խոր հակասություններու: Մարդոց և ժողովուրդներուն կապակի հոգեկան ապահով կտվան մը, ստուգություն մը, առաջնորդող լույս մը:

Տագնապի շրջան կանցնէ նաև ինքը եկեղեցի՞ն, կրոնական գիտակցությունը և կյանքը:

Բացառիկ կացություններ կ'առհանջեն, քաջառիկ միջոցառումներ և համարձակ քայլեր: Կրոնական կյանքի և հասկացողության հին կաղապարները պետք է վերանալի՞ն և ղեկ առ ղեկ բերվին մեր դարու իրողությանը, մեր դարու հոգեբանության և մեր դարու հրամայականներուն հետ:

Քրիստոսի սուրբ Ավետարանը պետք է սորվի՞նք քարոզել այնպե՞ս, ինչպես ան նոր գրված ըլլար, մեր օրերու մարդոց ավետելու համար:

Ահա, գուցէ մեծագույն հարցը, որ կ'ընկնի մեր եկեղեցիներուն առջև, հատկապես էությունները շարժման առջև:

Անձամբ Մենք լավատես ենք: Կհավատանք, թե Քրիստոսի Ավետարանը համագումարն է և կենդանի աղբյուրը ողեկան մեծ ճշմարտություններուն, որուն պիտի վերադառնա տագնապած մարդը, գտնելու համար իր կյանքի իմաստը, իր բարոյական հավասարակշռությունը, իր մխիթարությունը, իր փրկությունը:

Եկեղեցիներու առջև դրված մեծ հարցերու շարքին, խիստ աշխատեալ կնկատենք՝ բնկերպին արդարության, ժողովուրդներու ազատության և աշխարհի խաղաղության հարցերը:

Բնկերպին արդարություն և օգնություն բոլոր շահագործվածներուն և ճնշվածներուն, օժանդակություն բոլոր տկարներուն, արդարություն և ազատություն բոլոր ազգություններուն, եղբայրություն ժողովուրդներուն և խաղաղության պահպանումն ամբողջ աշխարհի մեջ: Իհրճա՛ հրամայական խնդիրներ, որ կ'ունենան մեր ժամանակներու մարդկությունը: Ահա՛ խնդիրներ, որոնք պետք է հուզեն նաև գնեզ, իբրև եկեղեցիներու ղեկավարներ, եթե իրապես կ'ամենաանք հեռու չմնալ աշխարհին և կյանքին:

Վերջին տարիներուն, կիսովի դիպուկի

մասին՝ եկեղեցիի և աշխարհի միջև, կամ այլ բանաձևումով՝ եկեղեցին ներկա աշխարհի մեջ: Մենք ողջունելի կ'գտնենք այս նոր ոգին և կհավատանք, թե Քրիստոսի եկեղեցին պիտի մնա կենդանի և պիտի գործե տիրական կերպով աշխարհի և կյանքի մեջ, իր խոսքը համարձակ կերպով ըսելով և իր գործուն նպաստը բերելով ողեկան ու բարոյական հրամայականներու հաղթանակին համար:

Իբրև գլուխը և առաջին սպասավորը եկեղեցիի մը, որ անդամ է եկեղեցիներու համաշխարհային խորհուրդին, Մենք անհրաժեշտ գտանք ընդգծել Մեր այս քանի մը մտածումները:

Արդ, սիրելի դուկտ. Բլեյկ, Մենք կաղոթենք առ մարդասերն Աստված, որ իր սուրբ Հոգիի շնորհներով առաջնորդե մեզ բոլորս, կատարելու համար իր կամքը երկրի վրա, մարդոց աշխարհին մեջ:

«Հայեցուք ի գորագլուխն հաւատոց՝ և ի կատարիչն Յիսուս, որ փոխանակ ուրախութեան որ նմա առաջի կայր, յանձն էառ զխաչն, արհամարհեաց զամօթ, նստաւ ընդ աջմէ աթոռոյն Աստուծոյ» (Եբր. ԺԲ. 2):

Հանուն Հայաստանաց առաքելական սուրբ եկեղեցիի, Մենք վերստին կողջունենք Ձեզ և եկեղեցիներու համաշխարհային խորհուրդը, կ'օրհնենք Ձեր աշխատանքը և կ'ըմաղթենք Ձեզի լիակատար հաջողություն Ձեր առաքելության մեջ:

Սուրբ Հոգին թող մնա Ձեզի միշտ գորավիզ ու առաջնորդ. Ամեն:

Հայոց Հայրապետի ճառը ունկնդրվեց խորը տպավորությամբ:

Ն. Ա. Օծությունը իր այցելության ատիվ, որպես հիշատակ, եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի կենտրոնին նվիրեց՝ Մայր Աթոռիս վարպետ ոսկերիչների ձեռքով պատրաստված հաշկական ոճով և նուրբ գարդերով քանդակված արծաթյա մի սեծ խաչ: Իսկ ընդհանուր քարտուղար դուկտ. Է. Կ. Բլեյկին՝ անձնապես մի գեղեցիկ արծաթյա ափսե՝ Մայր տաճարի նկարով: Ն. Ա. Օծությունը հաստատության առանձին բաժինների տնօրեններին նույնպես նվիրեց ս. Էջմիածնից բերված հուշանվերներ՝ բոլորն էլ հայ պրվեստի գործեր:

Հանուն եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի և նրա բաժանմունքների, երախտագիտության և շնորհակալության ջերմ խոսք ասաց փոխ-քարտուղար Ռ. Պ. Վերկեզեն՝ շեշտելով Ամենայն Հայոց Հայրապետի՝ եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի կենտրոնին տված օրհնաբեր այցելության պատմական կարևոր նշանակությունը, երբ պատմության մեջ առաջին անգամ լինելով Հայց. առաք. և սուրբ եկեղեցու գերագույն

պետը, անձամբ այցելում է Ժնև և արտագին մթնոլորտում խորհրդակցում եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի ղեկավարության հետ ընդհանուր քրիստոնեական եկեղեցին շահագրգռող այժմեական կարևոր հարցերի շուրջ։ Զ. Պ. Վերկեզեն Հայոց Հայրապետի այցելությունը գնահատում է որպես մի նոր առաջընթաց քայլ էկումենիկ շարժման պատմության մեջ, որը միաժամանակ մեծ հույս է ներշնչում նրա հետագա գործունեության հաջողության ճանապարհի վրա։

Զ. Պ. Վերկեզեն շեշտելուց հետո, որ Հայց. առաքելական եկեղեցին Մայր Աթոռ ս. Էջմիածնի գլխավորությամբ 1927 թվականից սկսած իր մասնակցությունն է բերել Լոզանի և այլ միջազգային եկեղեցական համաժողովների՝ քաջալեր հանդիսանալով միշտ էկումենիկ շարժման հաջողության, եզրակացնում է իր խոսքը՝ ընդհանուր ծախքի մեջ հաստատելով, որ Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետի շնորհաբեր ներկայությունը վավերական մի նոր վկայություն է այն բանի, որ Հայց. առաք. եկեղեցին, իր գերագույն պետով, ամուր կանգնել է եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի կողքին՝ էկումենիկ շարժման առաքելության հաջողության համար։

Այցելության պաշտոնական մասի ավարտից հետո Վեհափառ Հայրապետին ողջունում են եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի բաժանմունքների ղեկավարները,

այդ թվում՝ «Հավատ և կարգի» բաժանմունքից՝ ղեկավար՝ Բ. Վ. Բորովյու և Բ. Կրոմպորդ, «Եկեղեցի և ընկերություն» բաժանմունքից՝ ղեկավար՝ Բ. Բ. Արքեիստ և Ա. Վոն Տեմ Բուշխե, «Էկումենիկ դաստիարակության և երիտասարդական, արևելք և կանանց համագործակցություն» բաժանմունքից՝ ղեկավար՝ Բ. Պ. Վերկեզե, Մ. Ռ. Եունկ և Բ. Վ. Կորզակի, «Առաքելություն և ավետարանչություն» բաժանմունքից՝ ղեկավար՝ Բ. Փ. Պոտտեր, «Միջեկեղեցական օգնություն» բաժանմունքից՝ ղեկավար՝ դոկտ. Ծ. Արքուտնոտ և ուրիշներ։

Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի գրադարանը, տպարանը այցելելուց հետո, Վեհափառ Հայրապետը հրաժեշտ է առնում լավագույն տպավորություններով և շուրջ երկու ժամ տևող այցելությունից հետո վերադառնում հյուրանոցի Իր հարկաբաժինը, որ բարեհաճում է ընդունել մի շարք այցելություններ, որոնց թվում՝ Միլանոյից Երվանդ Հյուսիսյանի այցելությունը և ապա հայրապետական ընդունելության մարմնի ատենապետ Կարապետ Ղազարյանի։

Հուլիսի 11-ին, ժամը 13-ին, Նյու-Յորքից Ժնև է ժամանում ԱՄՆ-ի Արևելյան թեմի հայոց առաջնորդ տ. Թորգոմ եպս. Մանուկյանը՝ որպես հայրապետական շքախմբի անդամ։ Տ. Թորգոմ եպիսկոպոսին ընկերակցում էր Գանատայի հայոց հոգևոր հովիվ տ. Վաչե վրդ. Հովսեփյանը։

ԱՅՑՅԵԼՈՒԹՅՈՒՆ ԺՆԵՎԻ ՍԵՆ ԺԵՐՄԵՆ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

Ծրագրի համաձայն, երեկոյան ժամը 16.30-ին Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետը Իր շքախմբով այցելում է Ժնևի հին կաթոլիկների Սեն Ժերմեն եկեղեցին, որ ընդունվում է հանդիսավոր կերպով՝ զանգահարությամբ և եկեղեցական երգեհոնի նվագակցությամբ։

Տաճարում Հայոց Հայրապետին ջերմորեն ողջունում և բարի գալուստ են մաղթում հոգևոր հովիվ Ռիխտերիիլը, եկեղեցու վարչության նախագահ Ծ. Պոմանը, սինոդի նախագահ Ալլեն և այլ անձինք։ Ծ. Պոմանը բացատրություններ է տալիս Սեն Ժերմեն եկեղեցու շինության, ճարտարապետական կառուցվածքի մասին։ Եկեղեցին կառուցվել է ԺԻ դարից։ 1873 թվականից ի վեր այն պատկանում է Ժնևի հին կաթոլիկների համայնքին։ Եկեղեցին Սեն Ժերմեն դ'Օկսերի անունով է կոչվել, որը հայտնի եպիսկոպոս է եղել Ծ դարում և վախճանվել է 448 թվականին։

Սեն Ժերմեն եկեղեցին հաճախ բարյացակամորեն տրամադրվում է Ժնևի հայոց, հայկական ծեսով սրբազան արարողություններ կատարելու համար։

Հայոց Հայրապետը ջերմ գոհունակություն է հայտնում այս հանդիպելուց հետո հակառակություն՝ հանուն Ժնևի հայ համայնքի, Սեն Ժերմեն եկեղեցու վարչության և հոգևոր ղեկավարների, նրանց ուշադիր և ճշմարտապես քրիստոնեական վերաբերմունքի համար, որ եկեղեցու դռները հաճախ բացվում են նաև Ժնևի հայերի հոգևոր կարիքների և աղոթքների համար։

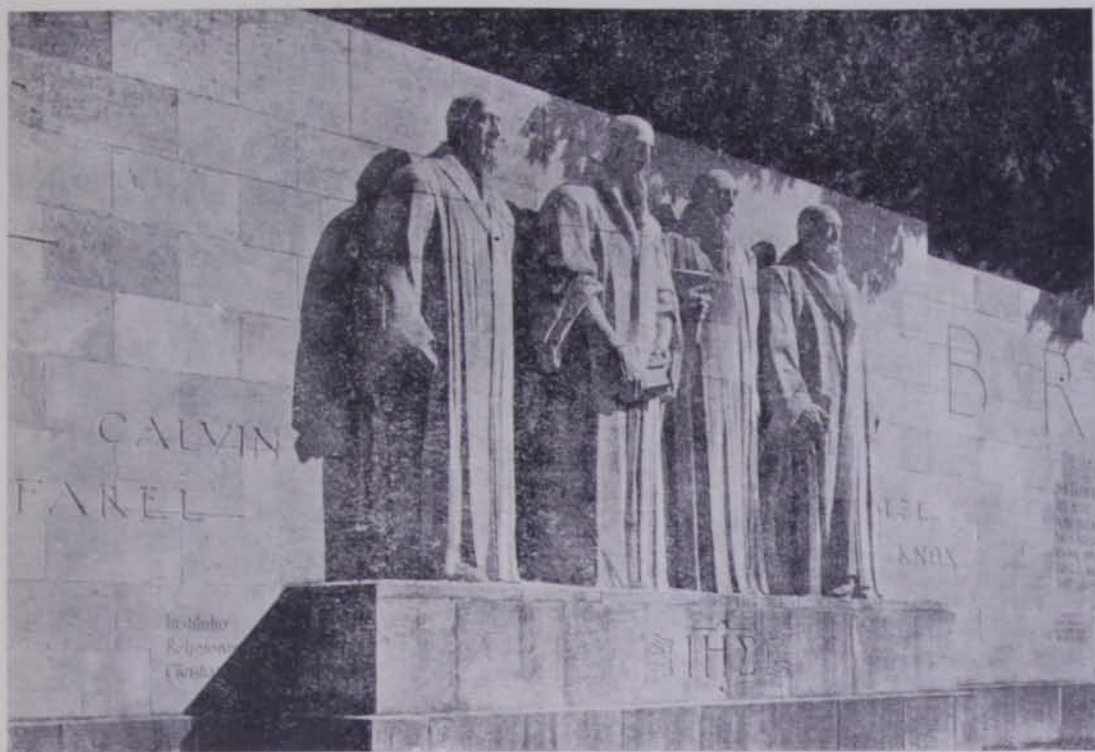
Իր խոսքի վերջում Հայոց Հայրապետը օրհնում է բոլոր ներկաներին։

Խմբովին երգված «Ուրախ լըր, ս. եկեղեցի» շարականից հետո, Ժնևում հին կաթոլիկների Սեն Ժերմեն եկեղեցում Հայոց Հայրապետի այցելությունն ավարտվում է Նրա «Պահպանիչ»-ով։

ԱՅՅՅԵԼՈՒԹՅՈՒՆ ԺՆԵՎԻ ԿԱԼՎԻՆԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ
ՍՈՒՐԲ ՊԵՏՐՈՍ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐ

Հուլիսի 11-ի ծրագրում նախատեսվել էր Հայոց Հայրապետի պաշտոնական այցելությունը երեկոյան ժամը 17-ին հին քաղաքում կալվինական բողոքական ազգային ա. Պետրոս Մայր տաճարը:

Երան անձի մեջ տեսնելով ա. Թադեոսի և ա. Բարթողիմեոսի, ա. Գր. Լուսավորչի առաքելալիդ և արժանավոր հաջորդին, աշխարհում առաջին քրիստոնյա երկրի և եկեղեցու պետի՝ Ամենայն Հայոց Հայրապետին:

Բողոքական եկեղեցու չորս քարենորոգիչները՝ Կալվին, Ֆարել, Բեզա և Կնոքս

Որոշյալ պահին ժամանում է Վեհափառ Հայրապետը և ընդունվում ա. Պետրոս եկեղեցու հոգևորականության և եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի անդամների կողմից: Եկեղեցու մուտքի առաջ կազմվում է եկեղեցական թափոր, որը հանդիսավորությամբ և եկեղեցու երգեհոնի նվագակցությամբ Հայոց Հայրապետին առաջնորդում է Մայր տաճար, ուր հավաքվել է հայ և օտար հավատացյալների հոծ բազմություն՝ շուրջ 4000 հոգի: Տաճարում ներկա են Ժնևի բոլոր եկեղեցական համայնքների հոգևոր պետերն ու ներկայացուցիչները, պետության պրոտոկոլի պետը, կաթոլիկ եկեղեցու ներկայացուցիչը, հրեից քառանկյալներ:

Հայոց Հայրապետի մուտքը տաճար ջերմորեն ողջունում է Ժնևի եկեղեցիների էկումենիկ համախմբումի նախագահ, վերապատվելի Ժան Ժորժ Բոդմերը, Ն. Ս. Օժու-

Ա. Պետրոս եկեղեցու վարչության և գործադիր խորհրդի նախագահ Ժան Դանիել Ռելմոնդը հանուն Ժնևի բոլոր բողոքական եկեղեցիների, մի գրավոր ուղերձով ողջունում է Հայոց Հայրապետին, այնուհետև պատմական է անում Ժնևի բողոքական ազգային եկեղեցու ծագման և գործունեությանը, միաժամանակ ուրախությունը հայտնելով հանուն բովանդակ աշխարհի բողոքականության Ամենայն Հայոց Հայրապետի պատմական այս տաճարին տված օրհնաբեր այցելության առիթով:

Հայոց Հայրապետը Իր պատասխան խոսքի մեջ գոհունակություն ու շնորհակալություն է հայտնում ա. Պետրոս Մայր տաճար Իր այցելության առթիվ ցույց տրված ջերմ ընդունելության և ողջույնի արտառույ խոսքերի համար: Այնուհետև Հայոց Հայրապետը բոլոր ներկաներին հաղորդում է Մայր

Աթոռ ս. Էջմիածնի օրհնությունները ու իր ողջույնները՝ խոսելով նաև ս. Էջմիածնի կառարած հոգևոր, մշակութային, ազգային, եկեղեցական պատմական առաքելության և դերի մասին հավատացյալ հայ ժողովրդի կյանքում:

Հայրապետական խոսքի ավարտին բոլոր ներկաները միաբերան և միասիրտ արտասանում են տերունական աղոթքը՝ «Հայր մեր»-ը, յուրաքանչյուրը իր մայրենի լեզվով:

Ս. Պետրոս Մայր տաճարում արարողությունն ավարտվում է Հայոց Հայրապետի օրհնությամբ և «Պահպանիչ»-ով, մինչև հայ հոգևորականների դասը երգում է միաբե-

րան, տ. Արսեն վարդապետի ղեկավարությամբ «Տէ՛ր, կեցո՛ր դու զհայս» մատթերգը:

Այնուհետև Վեհափառ Հայրապետը վերապատվելի հայր Դոմինիսի սուաջնորդությամբ այցելում է Մայր տաճար, ապա մեծ բարեկարգիչ Կալվինի պատմական Աթոռ ու տաճարին կից ժողովարանը, ուր Հայոց Հայրապետի պատվին ընդունելություն էր կազմակերպված: Հյուրասիրության ընթացքում Վեհափառ Հայրապետը, ի հիշատակ իր այցելության, ս. Պետրոս եկեղեցուն նվիրում է հայկական մի խաչքար, իսկ եկեղեցու պաշտոնեությունը՝ հուշանվերներ:

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅՈՒՆ Ի ՊԱՏԻՎ ԱՄԵՆԱՅՆ

ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ

Հուլիսի 11-ին, երեկոյան ժամը 19.30-ին, Եկեղեցիների համաշխարհային խորհուրդը և ընդհանուր քարտուղար դոկտ. Է. Կ. Բլեյկը, ի պատիվ Ամենայն Հայոց Հայրապետի, պաշտոնական ընդունելություն է կազմակերպում Ժնևի «Լա Պերլ Դյու Լակ» ճաշարանում:

Ընդունելության ներկա են Վեհափառ Հայրապետի շքախմբի անդամներ տ. Հայկազուն և տ. Սերովբե արքեպիսկոպոսները, տ. Զգոն, տ. Թորգոմ, տ. Հակոբ, տ. Զավեն եպիսկոպոսները, տ. Մեսրոպ, տ. Ներսես և տ. Վաչե ծայրագույն վարդապետները, տ. Արսեն, տ. Օշին, տ. Վազգեն, տ. Տարոն վարդապետները, գաղութային վարչության նախագահ Ծարլ Փիլիպպուսյանը, ընդունելության մարմնի ատենապետ Կարապետ Դազարյանը, Ժնևի եկեղեցու հոգաբարձության նախագահ Պերն Ցագուսյանը: Հայոց Հայրապետի պատվին տրված պաշտոնական ընդունելության կառավարական հյուրերը գլխավորում է անձամբ Ժնևի կանտոնի Պետական խորհրդի նախագահ Անդրե Ծավանը, ընկերակցությամբ փոխնախագահ Ֆ. Պեյրոտի, պետական խորհրդական Վ. Դոնգեի, Հ. Ծմիտի և պրոտոկոլի ու ինֆորմացիայի պետ Պ. Կոտրետի:

Մաշկերության ներկա էին նաև Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի հինգ քաժանո՜ւնների տնօրենները՝ նախկին ընդհանուր քարտուղար դոկտ. Վիսենտ Լուֆտը, դոկտ. Նոլդե, քարտուղարներ հ. Պ. Վերկեզեն, Ֆ. Պոտտերի, Դոմինիկ Միշելլին, Մոսկվայի ռուսաց պատրիարքարանի ներկայացուցիչ Վլադիմիր եպիսկոպոսը, Ադրիտ՝ուո, Նորդհամ, Արքեիստ և ուրիշ ղեկավար աշխատողներ:

Հրավիրյալների թվում էին Ժնևի ազգային

բողոքական եկեղեցիների հոգևոր ղեկավարներ, հոմեական եկեղեցու ընդհանուր քարտուղար Մարսել Բոնիֆասի եպիսկոպոսը, ռաբունապետ Ալեքս. Սաֆրանը և ուրիշներ:

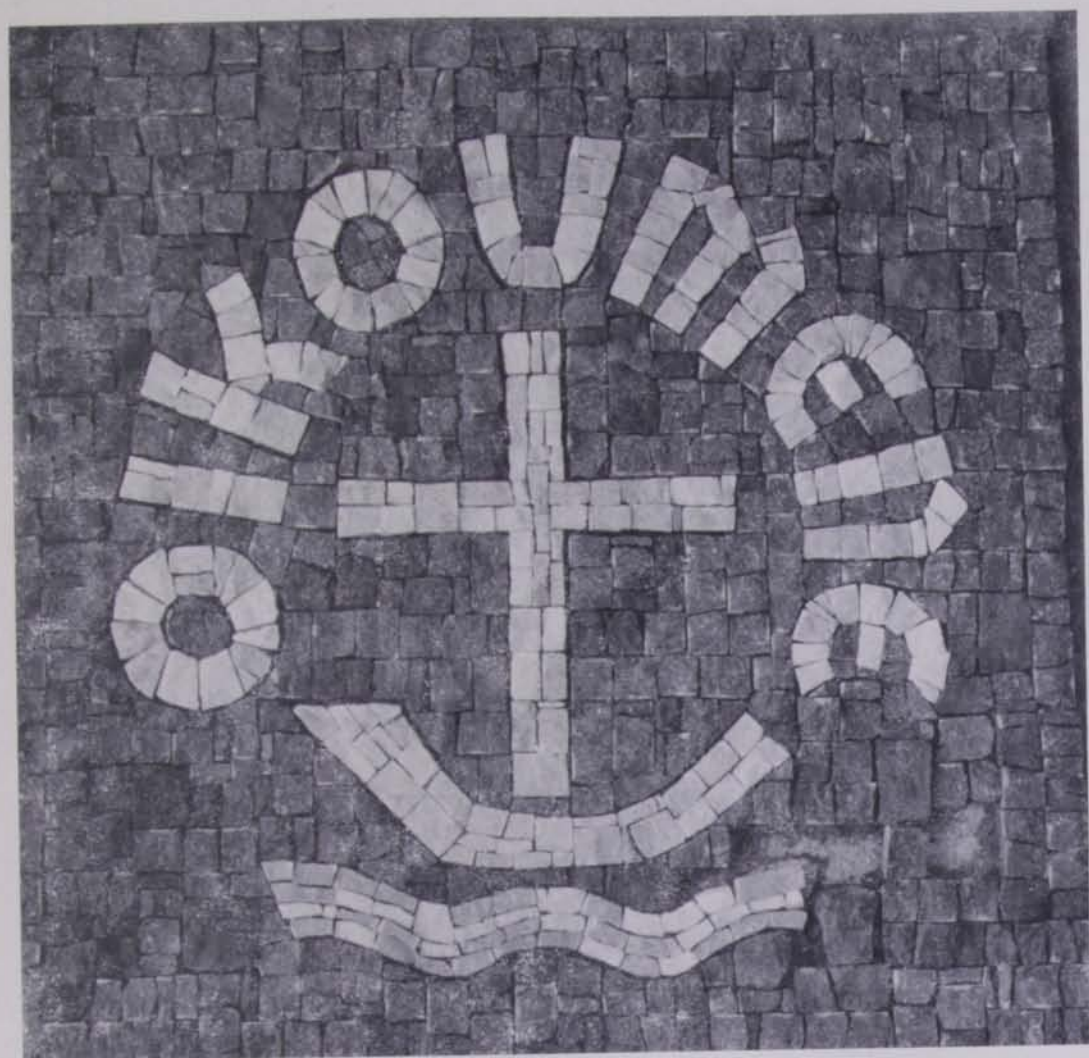
Ընդունելության ժամանակ առաջինը Հայոց Հայրապետին ողջունում է դոկտ. Է. Կ. Բլեյկը: Այնուհետև Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի մոտ Կ. Պոլսի հունաց տիեզերական պատրիարք Ն. Ս. Աթանագորասի մնայուն ներկայացուցիչ Սալաբրի միտրոպոլիտ Էմիլիանոսը խոսք առնելով ասում է.

«Զերդ Սրբություն, Ձեր այցելությունը շատ մեծ կարևորություն ունի ամբողջ Էկումենիկ շարժման համար: Զեր քարձր անձնավորության մեջ մենք տեսնում ու ողջունում ենք կենդանի ավանդությունը և միատիկ ոգեկանությունը հայոց սուրբ եկեղեցու:

Այսօր աշխարհն ու եկեղեցիները արագ շարժման մեջ են: Ձեզ կարող ենք վստահեցնել, որ այս Էկումենիկ ընտանիքում անշահախնդիր տրամադրությամբ, սիրով և անկեղծությամբ փորձում ենք ամեն ինչ անել՝ կատարելու համար Փրկչի կամքը, որի ցանկությունն է. «Զի՛ եղիցին ամենեքեան մի»:

Այս ուրախ առիթով լիազորվել եմ Ն. Ս. Կ. Պոլսի տիեզերական պատրիարքի անունից Ձեզ հայտնելու իր ամենախորին եղբայրական զգացմունքները, սերն ու հարգանքը: Մեր երկու եկեղեցիներն էլ ենթարկվել են ծայրահեղ տառապանքների: Այդ տառապանքները մեզ միացնում են. և մեր միությունը կնքվել է մեր սրբերի և մեր մարտիրոսների արյամբ:

Ն. Ս. Աթանագորաս պատրիարքը ցանկանում է, որ այս առիթով Ձեզ հայտնեն իր

ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐԻ ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՇԱՐԺՄԱՆ ԽՈՐՀՐԳԱՆՇԱՆԸ

մշտական ցանկությունը՝ ամեն ինչ կատարելու, որպեսզի մեր երկու եկեղեցիները առավել ևս մերժեցան միմյանց և միասին թալինք քրիստոնյա բոլոր եկեղեցիների հետ ներդաշնակ և հասարակաց առաջընթացով»:

Խոսք առավ նաև հոռմեական կաթոլիկ եկեղեցու ներկայացուցիչ տ. Մարտի Բոնիֆասի եպիսկոպոսը և շեշտեց կաթոլիկ եկեղեցու քրիստոնեական կապը Հայք. առաքելական եկեղեցու և նրա դարավոր կենտրոն Մայր Աթոռ ս. Էջմիածնի հետ, որտեղ ս. Թադեոսի և ս. Բարթողիմեոսի օրերից մինչև այսօր նստած հայոց հայրապետները ներշնչվել են Ավետարանի յուշով, վատ են պահել Արևելքի քրիստոնեական եկեղեցու կյանքը և մինչև այսօր հայոց հայրապետությունը այդ իմաստով հանդիսանում է գեղեցիկ օրինակ այլ քրիստոնեական եկեղեցիների համար:

Իր խոսքի վերջում Բոնիֆասի եպիսկոպոսը հույս է հայտնում, որ Ամենայն Հայոց Զահմանապետի այցելությունը պատմա-

կան նոր ուղիներ կբացի քրիստոնեական եկեղեցիների հարաբերության և համագործակցության համար:

Վերջում խոսք առավ Հայոց Հայրապետը՝ շեշտելով հայ եկեղեցու կենտրոն, աստվածակառույց ս. Էջմիածնի հայրապետության քրիստոնեական առաքելության կարևոր դերը, որ այս օրերին էլ համագալին, հայկական շրջանակներից դուրս ևս աշխատում է և իր գործուն մասնակցությունն է բերում եկոմենիկ շարժման և աշխարհի խաղաղության գործին:

Իր խոսքի վերջում Հայոց Հայրապետը Իր ջերմ շնորհակալությունն ու գոհոճակությունը հայտնեց Իր պատվին կազմակերպված բնդունելության համար, որտեղ մի անգամ ևս հաստատվեց քրիստոնեական եկեղեցիների համագործակցության անհրաժեշտությունը, այսօրվա աշխարհի հրատապ հարցերի լուծման ճանապարհին, Աստծու փառքին և քրիստոնեական վեհ գաղափարների հաղթանակի համար:

ԱՅՑՅԵԼՈՒԹՅՈՒՆ՝ ԺՆԵՎՈՒՄ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՍՆԱՅՈՒՆ, ՆԵՐԿԱՅԱՅՈՒՑԻՉ ՏԻԿԻՆ Զ. ՄԻՐՈՆՈՎԱՅԻՆ

Հուլիսի 12-ին՝ չորեքշաբթի. Այսօր առավոտյան ժամը 10-ին, այցելության ծրագրի համաձայն, Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետը պաշտոնական այցելություն տվեց Իր շքախմբով՝ Ժնևում Սովետական Միության ներկայացուցչության ղեկավար տիկին Զ. Միրոնովային:

Ն. Ս. Օծոյթանը ընկերակցում էին նաև ժնևի գաղութային վարչության ատենապետ Շառլ Փիլիպպույանը, հայրապետական ընդունելության մարմնի ատենապետ Կարապետ Ղազարյանը, Միլանի գաղութահայ վարչության ատենապետ Ստեփան Սրապյանը, Փարիզի «Աշխարհ» թերթի խմբագիր Ավետիս Ալեքսանյանը և Վիեննայի գաղութահայ վարչության ատենապետ Մարգիս Կարապետյանը:

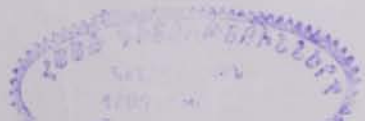
Դեռ պանատան մուտքի առաջ Հայոց Հայրապետը դիմավորվում է ջերմորեն տիկին Միրոնովայի և այլ պաշտոնական անձանց կողմից և առաջնորդվում հյուրասարան, ուր տիկին ղեապանոսին ողջունում է Հայոց Հայրապետին՝ շեշտելով, որ ինքը ծանոթ է Ն. Սրբությանը և Հայոց. առաք. եկեղեցու խաղաղության ի նպաստ կատարած աշխատանքներին:

Տիկին Միրոնովայի անդրադառնալով եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի գործունեությանը, շեշտում է, որ սիրալի-

հարաբերություն գոյություն ունի իրենց միջև, և թե եկեղեցիների համաշխարհային խորհուրդը աշխատում է եկեղեցիների և ժողովուրդների հարաբերությունների բարելավման գործի համար: Իր ողջույնի խոսքի վերջում տիկին Միրոնովայի հաջողություն է մաղթում Հայոց Հայրապետի գործերին և Նրա առաքելությանը Ժնևում՝ եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի մոտ որպես նրա պաշտոնական հյուրը:

Վեհափառ Հայրապետը Իր պատասխան խոսքում շնորհակալություն է հայտնում ջերմ բնդունելության և բարի մաղթանքների համար, նշելով, որ ինքը եկել է անձամբ Ժնև՝ եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի կենտրոնը, ընդհանուր բարտաղար դուրս. է. Կ. Բյելկի հրավերով, միջեկեղեցական հարաբերությունների էլ ավելի սերտացման միջոցների շուրջ խորհրդակցելու և աշխատելու համար աշխարհի խաղաղության և եկեղեցիների համագործակցության: Հանելի գրույցի ընթացքում տեղի է ունենում նաև հյուրասիրություն:

Անուհետև Հայոց Հայրապետը հրաժեշտ է անում լավագույն տպավորություններով Ժնևում Սովետական Միության մնացում ներկայացուցչության պետ տիկին Միրոնովայից:

ԺԱՄԱՆՈՒՄ Կ. ՊՈԼՍԻ ՀԱՅՈՑ ԱՄԵՆԱՊԱՏԻՎ Տ. ԸՆՈՐՀՐ
ՍՐԲԱԶԱՆ ՊԱՏՐԻԱՐԿԻ

Հուլիսի 12-ին՝ չորեքշաբթի օրը, առավոտյան ժամը 10.30-ին Ժնև է ժամանում Կ. Պոլսի հայոց ամենապատիվ **տ. Շնորհք սրբազան պատրիարքը՝** ընկերակցությամբ գավազանակիր տ. Խաչատուր արքեպ Սարաճյանի, ողջունելու համար Ամենայն Հայոց Հայրապետին:

Օղանավակալանում սրբազան պատրիարք հորը դիմավորում են և բարի գալուստ մատթում, հանուն Վեհափառ Հայրապետի, տ. Հայկազուն արքեպ. Աբրահամյանը, տ. Զավեն եպս. Չնչինյանը, տ. Գյուտ, տ. Օջին, տ. Արսեն վարդապետները, Կարապետ Ղազարյանը, Երվանդ Հուսիսյանը, Ստեփան Սրապյանը: Սրբազան պատրիարքը առաջնորդվում է Ռեգինա հյոթանոցը:

Այնուհետև ժամը 12-ին սրբազան պատրիարք հայրը առաջնորդվում է Ինտերկոն-տինենտալ հյուրանոց՝ Վեհափառ Հայրապետի մոտ:

Ամենայն Հայոց Հայրապետի և Թուրքիայի հայոց պատրիարքի ողջագությունն ու գրույցը տեղի է ունենում ջերմ և սրտագին մթնոլորտում:

Սրբազան պատրիարքը Ն. Ս. Օծությանն է ներկայացնում իր և իր հոտի որդիական սերն ու հավատարմությունը՝ Ժնևում Հայոց Հայրապետի առաքելության հաջողության պատարվա մատթանքներով:

Կեսօրվա ճաշի սեղանի շուրջ տեղի է ունենում ջերմ գրույց Վեհափառ Հայրապետի, սրբազան պատրիարք հոր և հայրապետական շքախմբի անդամների ու ծանոթ ազգայինների միջև:

ԱՅՑԵԼՈՒԹՅՈՒՆ ԺՆԵՎԻ ԿԱՆՏՈՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԻ
ՆԱԽԱԳԱՀ, ՆՈՐԻՆ ՎՍԵՄՈՒԹՅՈՒՆ ԱՆԴՐԵ ՇԱՎԱՆԻՆ

Հուլիսի 12-ին՝ չորեքշաբթի, առավոտյան ժամը 12.30-ին Վեհափառ Հայրապետը բաղապատարանում պաշտոնական այցելություն է տալիս Ժնևի կանտոնի Պետական խորհրդի մեծարգո նախագահ Անդրե Շավանին:

Ն. Ս. Օծությանն ընկերակցում էին տ. Հայկազուն, տ. Սերովբե, տ. Թորգոմ սրբազանները, տ. Մեսրոպ, տ. Ներսես, տ. Արսեն վարդապետները, Ժնևի գաղութահայ վարչության նախագահ Ծարլ Փիլիպպույանը, հայրապետական ընդունելության մարմնի ատենապետ Կարապետ Ղազարյանը, Ժնևի եկեղեցու հոգաբարձության նախագահ Պերմ Յագուպյանը:

Քաղաքապետարանի մուտքի առաջ պրոտոկոլի պետ Փ. Կոտորե դիմավորում է Հայոց Հայրապետին և շքախմբի անդամներին ու առաջնորդում Պետական խորհրդի նիստերի դահլիճը, ուր Հայոց Հայրապետին ողջունում է Ժնևի կանտոնի Պետական խորհրդի նախագահ, Նորին Վսեմություն Անդրե Շավանը՝ շրջապատված պետական բարձրաստիճան անձնավորություններով, որոնց թվում փոխ-նախագահ Զ. Պելրո, խորհրդականներ Վ. Դոնգե, Հ. Շմիտ, կանտոնի ընդհանուր դատախազ Ժ. Եկեր, Գերագույն խորհրդի Նախագահ Զ. Ռեվակլիե, Ժնևի քաղաքագլուխ Ժ. Պ. Բուենսո, Ժնևի համալսարանի ղեկավար Դ. Վան Բերխես, աստվածաբանա-

կան ֆակուլտետի ղեկան Ռ. Մարտին Աշար, Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի և Ժնևի եկեղեցական տարբեր համայնքների ներկայացուցիչները՝ գլխավորությամբ դոկտ. Է. Կ. Բլեյկի:

Մեծահարգ պրն. նախագահը ջերմորեն բարի գալուստ է մատթում Ամենայն Հայոց Հայրապետին՝ ողջունելով Նրա օրհնաբեր ներկայությունը Ժնևի կանտոնի Պետական խորհրդի պատվո դահլիճում:

Նախագահ Անդրե Շավանը Հայոց Հայրապետի այցելությունը համարում է թանկագին մի շնորհ և այնուհետև խոսում է հայ ժողովրդի հոգևոր, բարոյական գործը նկարագրի, քրիստոնեական առաքինությունների և համամարդկային պատմությանը և մշակույթին նրա բերած մեծ նպաստի մասին, ասելով.

«Հափազանց ուրախ եմք Ձեր անձի մեջ ողջունելով հոգևոր բարձրագույն հեղինակությունը մի փոքր ժողովրդի, որը սիրելի է մեզ այն բանի համար, որ բազում դժվարությունների մեջ գտնվելով և մեծ թվով նահատակներ տալով հանդերձ կապված է մնացել իր մշակույթին, իր լեզվին և որպես հայ ժողովուրդ գոյատևելու իր կամքին:

Հայ ժողովրդի և Շվեյցարիայի ու Ժնևի կանտոնի միջև կապերը եղել են երբեմն սերտ: Դեռ անցյալ տարի հիշեցնում էինք, որ կես դար առաջ, երբ ամենադժան աղետներից մեկը պատմաբանեց ձեր ժողովրդ-

ՎԵՀԱՓԱՆԻ ՀԱՅՐԱՊԵՏԸ ԵՎ ԺՆԵՂԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀ
ԱՆԳՐԵ ՇԱՐԱՆԸ

դին, մենք արեցինք այն, ինչ որ այն ժամանակ հնարավոր եղավ անել՝ փրկելու և շարունակաբար՝ մեզ մոտ պատասպանելու համար Հայաստանի զավակներից ոմանց: Պետք է միաժամանակ ասել, որ դրա համար մենք մեզ վարձատրված զգացինք, որովհետև երբեմնի աղ որք երեխաները Ժնևի հասարակության մեջ ներգրավված չափահասներ դառնալով, իրենց դրսևորեցին որպես արժանավոր անձնավորություններ:

Երեկ երեկոյան, Էկումենիկ կենտրոնի շրջանակում, ես լսեցի Ջերոլ Սթրոյանի այն խոսքը, թե ամեն ինչ սեր է: Մենք մտածում ենք, որ ժողովուրդների միջև սիրո ի նպաստ այս վկայությունը, որ գալիս է ցեղերի և կրոնների կարծեցալ տարբերությունների պատճառով ստեղծված հակամարտություններից՝ այնքան տառապած մի ժողովուրդի ներկայացուցչի կողմից, մեծ արժեք է ներկայացնում, և որ այդ սերը, հուսով ենք, մեզ կառաջնորդի, ոչ շատ հեռավոր ապագայում, այնպիսի մի կացության, երբ ժողովուրդների միջև խաղաղությունը, որին ձգտում ենք մենք բոլորս, կլինի ոչ թե պարզապես պատերազմի բացակայություն, այլ փոխադարձ հարգանք, փոխադարձ սեր, փոխադարձ հասկացողություն»:

Հայոց Հայրապետը Իր պատասխան ողջույնի խոսքի մեջ ասում է.

Մեծարգո տիար Նախագահ,

Մենք փառք կուտանք Ամենակալին, որ հրավերովը Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի ընդհանուր քարտուղար դուստ. Է. Կ. Բյելկին, ուրախությունը ունեցանք այցելելու այս պատմական քաղաքը՝ Ժնև:

Մենք իբրև գերագույն պետը հայ եկեղեցվո, եկամ ենք այցելություն տալու Էկումենիկ շարժման կենտրոնին, շարժում, որում կրմասնակցի մեր եկեղեցին՝ Հայոց. առաք. եկեղեցին:

Այս հանդիսավոր պահուն Մենք պիտի կամենայինք շատ անկեղծորեն հայտնել Ջերոլ գերագնացության, թե Մեր քաղերը ուղղեցինք դեպի ձեր երկիրը բացառիկ ջերմ զգացմունքով և հետաքրքրությամբ, զոր պիտի տեսնեինք առաջին անգամ ըլլալով Մեր կանգնի մեջ և որու մասին այնքան շատ լավ բան լսած էինք ու կարդացած:

Ժնև քաղաքը բնական գեղեցկության գմայելի կորոզ մըն է և միաժամանակ քրիստոնեական հավատքի լուսավոր մեկ ժառանգությունը ու նաև բարոյական իդեալներու օրրան մը՝ կենսագործված լիությամբ ձեր առնական ու տաղանդավոր ժողովուրդի կողմե, իր պատմության ընթացքին:

Ժնև կխորհրդանշե այսօր բոլորիս համար խաղաղության ոգին և եղբայրությունը՝ ժողովուրդներու: Ահավասիկ ավելի բան կես

դարե ի վեր Ժնև քաղաքի անունը համագոր է խաղաղության գաղափարին:

Մենք այստեղ զալով Արարատի սուրբ զրական երկրեն՝ մեր Հայաստանեն, և քրիստոնեական մեր հավատքի բազմադարյան կենտրոն սուրբ Էջմիածնեն, Մեծարգո Նախագահ, կբերենք Մեր հայրապետական ողջույնը և աստվածային օրհնությունը ձեր երկրին և ձեր քաղաքին, սրտաբուխ մաղթանքով, որ Տերը պահպանե զանոնք միշտ բարգավաճ ու ծաղկալ, և որ Ժնևյան խաղաղության ոգին հաղթականորեն ճառագայթե ամբողջ աշխարհի վրա: Այսպիսով Ժնևը հավատարիմ մարդասիրական իր մեծ ավանդություններուն, կատարած պիտի ըլլան և քրիստոնեական առաքելություն մը, վասն Քրիստոսի Ավետարանը սիրո և խաղաղության երկնային պատգամ մըն է՝ ուղղված մարդկային աշխարհին:

Այս շատ հանդիսավոր առթիվ Մենք չենք կրնար մոռանալ մարդասիրական վերաբերմունքը ձեր երկրին և ի մասնավորի՝ ձեր քաղաքին, հայ ժողովուրդի դժբախտ զավակներուն հանդեպ, առաջին համաշխարհային պատերազմի ընթացքին օսմանյան կառավարության կողմե հայերու դեմ կազմակերպված ջարդի օրերուն երբ հրաշքով ազատված հայ երեխաներ ձեր երկրին մեջ գտան ապաստան և գուրգուրանք՝ ձեր ազգիվ ժողովուրդի կողմե:

Երախտապարտ սրտով Մենք կներկայացնենք այսօր Ջեզի հայ ժողովուրդի և եկեղեցվո շնորհակալությունը՝ ուղղված Զվիցերիային և հատկապես Ժնև քաղաքին: Սհավասիկ պատմական վկայություն մը ևս՝ Ժնևի ոգեկան մեծ ճառագայթումին:

Թող Աստված միշտ լույսի ու խաղաղության մեջ պահպանե և օրհնե ձեր երկիրն ու ժողովուրդը և Ջերոլ Գերագնացության առաքելությունը պսակե լիակատար հաջողությամբ:

Այնուհետև մեծարգո նախագահը հրափրում է Հայոց Հայրապետին և բոլոր ներկաներին ընդունելության մի այլ դահլիճ, որ տեղի է ունենում ջերմ հյուրասիրություն: Այնտեղ Հայոց Հայրապետի, շրախմբի անդամների և պետական բարձրաստիճան ազնվավորությունների միջև տեղի է ունենում գրույց՝ սրտագին և զվարթ մթնոլորտում:

Ժնևի կանտոնի պրն. նախագահը և պետական անձնավորությունները գրույցի ընթացքում գնահատանքի, մեծարանքի խոսքեր են ուղղում հայ եկեղեցու և Ժնևահայ զաղութի հասցեին՝ գովելով հայ ժողովրդի քրիստոնեական քարեմասնությունները, նրա ձեռներեցությունն ու աշխատա-

սիրությունը և հյուրընկալ այս երկրի հանդեպ նրանց նվիրվածությունը:

Հրաժեշտի պահին Վեհափառ Հայրապետը, որպես հուշ իր այցելության, մեծարգո պրն. Նախագահին նվիրում է ս. Էջմիածնի Մայր տաճարի նկարով արծաթյա մի մեծ ասիսե՝ հայկական ոսկերչական արվեստի

քանդակներով զարդարված, և այլ հուշանվերներ՝ նախագահի պաշտոնակիցներին:

Այցելության վերջում ուկրա հուշամատյանի մեջ արձանագրելուց հետո, Վեհափառ Հայրապետը հրաժեշտ է առնում Ժնևի կանտոնի Պետական խորհրդի նախագահից, ներկա անձնակորություններից:

ԱՅՑԵԼՈՒԹՅՈՒՆ ԲՈՍՍԵԻ ԷԿՈՒՄԵՆԻԿ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ

Նույն օրը, հետ միջօրեի ժամը 14.30-ին, Վեհափառ Հայրապետը իր շքախմբով և Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի քարտուղար հայր Պոլ Վերկեզեի առաջնորդությամբ այցելում է Բոսսեի Էկումենիկ ինստիտուտը:

Ինստիտուտի մուտքի առաջ հաստատության տնօրեն դոկտ. Նիկոս Ա. Նիսիտիսի շրջապատված դասախոսական կազմով, պաշտոններությամբ և ուսանողությամբ, ջերմորեն դիմավորում է Հայոց Հայրապետին՝ ողջունելով նրա շնորհաբեր ներկայությունը կրոնական կրթական այդ հաստատության կամարների ներքո:

Դոկտ. Ն. Ա. Նիսիտիսի առաջնորդությամբ Հայոց Հայրապետը այցելում է ինստիտուտի բոլոր բաժանմունքները և ապա ընդունելության սրահում հարգելի տնօրենը հաստատության ղեկավարության, դասախոսական կազմին և ուսանողությանն է ներկայացնում Ն. Ա. Օծոթյանը՝ պատմական ծանոթություններ տալով Մայր Աթոռ ս. Էջմիածնի, Հայց. առաք. եկեղեցու մասին, շեշտելով, որ կրթական սույն հաստատության մեջ սովորում են Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի անդամ բոլոր եկեղեցիների պատկանող ուսանողներ և ուսանողուհիներ, որոնք Էկումենիկ ոգով պատրաստվում են դառնալու համար սպասավորները քրիստոնեական ընդհանուր եկեղեցու և տարածողները՝ քրիստոնեական քաղաքակրթության:

Խոսք է առնում նաև Հայոց Հայրապետը՝ իր օրհնության և գոհունակության խոսքը հաշտելու Բոսսեի Էկումենիկ ինստիտուտի հարգելի տնօրեն դոկտ. Ն. Ա. Նիսիտիսին, ողջ դասախոսական կազմին, պաշտոնությանը և ուսանողությանը, որոնց նվիրյալ և անձնագործ աշխատանքով փառավորվում է քրիստոնեական ընդհանուր եկեղեցին:

Հայոց Հայրապետը ս. Էջմիածնի հոգևոր ճեմարանի ողջույնը հաղորդելով կրթական սույն մեծ հաստատությանը, նշում է նման հոգևոր ճեմարանների և աստվածաբանական ինստիտուտների դերն ու նշանակությունը քրիստոնեական եկեղեցու ծառայու-

թյան և առաքելության ճանապարհի վրա՝ արդի աշխարհի պայմանների մեջ:

Հայոց Հայրապետը շեշտում է, որ այդ գիտակցությամբ և ոգով է, որ Մայր Աթոռի երիտասարդ միաբաններից տ. Արսեն վարդապետը եկել է այստեղ իր աստվածաբանական ուսումը խորացնելու, սերտացնելու կապը Մայր Աթոռի և Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի երիտասարդական կազմակերպությունների հետ:

Հայոց Հայրապետը հույս է հայտնում, որ հետ այսու էլ ս. Էջմիածնի հոգևոր ճեմարանից ուսանողներ պիտի գան Բոսսեի այս Էկումենիկ ինստիտուտ՝ սովորելու, ձեռք-ձեռքի տված այլ հավատավոր երիտասարդների հետ, պատրաստվելու համար քրիստոնեական եկեղեցու վաղվա մեծ առաքելությանը:

Իր խոսքի ավարտին Հայոց Հայրապետը հոգեշունչ պատգամ տալով կրոնական այս հաստատության ղեկավարությանը և ուսանողությանը, նորանոր հաջողություններ մաղթեց նրանց աստվածահաճո, սրբազան ծառայության գործում:

Հանդիպումն ավարտվում է Հայոց Հայրապետի օրհնությամբ:

Վեհափառ Հայրապետը իր այցելության առիթով Բոսսեի Էկումենիկ ինստիտուտին է նվիրում Հայաստանի հոգևոր և մշակութային կենտրոններից մեկի՝ Սանահին վանքի յուդաներկ նկարը, որը մի ժամանակ եղել է նաև Մագիստրոսի ճեմարանը, իսկ հաստատության տնօրեն դոկտ. Ն. Ա. Նիսիտիսին՝ արծաթյա մի խաչքար, պաշտոնությանը և ուսանողությանը՝ այլ հուշանվերներ՝ հայ ճարտարապետության և մանրանկարչության նմուշներից:

Այնուհետև տիկին Նիսիտիսիս իր ընտանեկան հարկի տակ ողջունում և հյուրընկալում է Հայոց Հայրապետին, շքախմբի անդամներին՝ ջերմ ու մտերմիկ մթնոլորտի մեջ:

Երեկոյան ժամը 16.30-ին Վեհափառ Հայրապետը օրհնելով Բոսսեի Էկումենիկ ինստիտուտի տնօրեն դոկտ. Ն. Ա. Նիսիտիսի ընտանեկան հարկը, հրաժեշտ է առնում:

Երեկոյան ժամը 17-ին, հյուրանոցի Իր հարկաբաժնում, Վեհափառ Հայրապետը քարեհաճում է ընդունել Ծվեցարիայի հեռուստատեսի պատվիրակությանը:

Տեղի է ունենում հարցազրույց Մայր Աթոռ ս. Էջմիածնի, Հայց. եկեղեցու պատմության, եկեղեցիների համաշխարհային խոր-

հրդի հետ Մայր Աթոռ ս. Էջմիածնի հարաբերությունների և կրոնական այլ հարցերի շուրջ:

Նույն օրը, երեկոյան, ավելի ուշ, շվեցարական հեռուստատեսի կողմից հաղորդվում է Ամենայն Հայոց Հայրապետի հետ տեղի ունեցած հարցազրույցը:

Դոկտ. Վիսարա Հովսեփ և բողոքական եկեղեցու ներկայացուցիչները ս. պատարագի պահին

**ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅՈՒՆ Ի ՊԱՏԻՎ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐԻ
ՀԱՄԱԾԽԱՐՀԱՅԻՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԲԱՐՏՈՂԱՐԻ
ԵՎ ՊԱՇՏՈՆԵՈՒԹՅԱՆ**

Երեկոյան ժամը 20-ին, հանում Վեհափառ Հայրապետի, Ինտերկոնտինենտալ հյուրանոցի շքեղ ճաշարանում, ի պատիվ Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի ընդհանուր քարտուղար դոկտ. Է. Կ. Բլեյկի և հաստատության այլ ղեկավար անձնավորությունների, կազմակերպվում է պաշտոնական ընդունելություն:

Հյուրերի թվումն էին ընդհանուր քարտուղար դոկտ. Է. Կ. Բլեյկը, դոկտ Վիսարա Հովսեփը, դոկտ. Նոյսեն, միտրոպոլիտ Էմի-

լիանոսը, Վլադիմիր Եպիսկոպոսը, հայր Պոլ Վերկեզեն, Ֆ. Պոստերը, դոկտ. Շ. Արքուստոսը, Ա. Դոմինիկ Միխելին և ուրիշներ:

Ընդունելությանը ներկա էին հաս ամենապատիվ տ. Շնորհք սրբազան պատրիարք հարրը, տ. Հայկազուն, տ. Սերույբե, տ. Զգուն, տ. Հակոբ, տ. Զավեն, տ. Թորգոմ սրբազանները, տ. Սեարուպ, տ. Ներսես, տ. Օշին, տ. Դավիթ, տ. Վազգեն, տ. Արսեն, տ. Տարոն վարդապետները, Երվանդ Հյուսիսյանը և Ս. Սրապյանը (Միլանոյից), ինչ-

պես նաև ներկայացուցիչները Ժնևի հայ համայնքի, որոնց թվում՝ Ծարլ Փիլիպպոսյանը, Կարապետ Ղազարյանը, Պերմ Յագուպյանը, Սարգիս Վարժապետյանը և այլ ազգայիններ:

Սեղանը օրհնում է Վեհափառ Հայրապետը:

Այնուհետև սեղանների շուրջ ստեղծվում է քրիստոնեական եղբայրության քաղցր ոգով օծում, ջերմ ու անմիջական մթնոլորտ:

Վեհափառ Հայրապետը ողջունում է Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի ընդհանուր քարտուղար դոկտ. Է. Կ. Բլեյկին, հետևյալ խոսքերով:

Այս սքանչելի քաղաքին մեջ, շրջապատված ձեզմով, դեկավարներ և ներկայացուցիչներ Եկեղեցիներու համաշխարհային խորհրդի, ամեն օր և ամեն ժամ կունենանք նոր ուրախություններ, նոր հոգեկան մխիթարություններ:

Շմարտապես շատ գոհ ենք, որ եկանք ձեզ մոտ և այս պահուս անգամ մը ևս երջանիկ ենք գձեզ ունենալով Մեր կողքին, այս սիրո սեղանի շուրջ: Մեր այս ուրախությունները սկիզբ առին, գերապատիվ դոկտ. Բլեյկ, Ձեր եղբայրական հրավերովը, որու համար ու նաև Ձեր չափազանց ջերմ համակրանքի արտահայտություններուն համար ընդունեցեք Մեր անկեղծ սրտեն բխած շնորհակալությունները:

Գալով Ժնև և անձամբ հանդիպելով միջեկեղեցական էկումենիկ շարժման բոլոր դեկավարներուն և ծանոթանալով այս շարժման կենտրոնի կազմակերպության ու անոր ծավալած աշխատանքներուն, Մեր մեջ առավել ամրացավ գնահատանքի զգացումը դեպի Ձեր առաքելությունը:

Սիրելի դոկտ. Բլեյկ և հարգելի Հոգևոր Եղբայրներ, ընդունեցեք այս առթիվ ևս հայ եկեղեցվո և Հայոց Հայրապետի շնորհավորանքի և գնահատանքի խոսքը Ձեր բոլոր իրագործումներուն համար՝ ի փառս Աստուծո և ի կատարումն երկրի վրա մեր Տիրոջ՝ Հիսուսի Քրիստոսի պատվիրաններուն: Ձեզի հետ է Մեր համակրանքը, Մեր քաջալերանքը և Մեր օրհնությունը:

Այս պահուս Մենք տակավին կգտնվինք երկու սքանչելի տպավորություններում ներքև: Առաջինը կվերաբերի Մեր այցելության Ժնև քաղաքի և կանտոնի նախագահ, Նորին Գերազանցություն Անդրե Ծավանի պալատը, որ վայելեցինք մեծարգո Նախագահի ոչ միայն սիրալիք ընդունելությունը, այլ մանավանդ հոգեկան մխիթարություն ունեցանք լսելու իր սրտի ջերմ խոսքը դեպի մեր ս. եկեղեցին և դեպի հայ ժողովուրդն ու անոր բազմադարյան մշակույթը: Մենք երախտապարտ ենք այս բոլորի համար Ժնևի պե-

տական բարձր իշխանության և միշտ պիտի մնանք աղոթող Զվիցերիո խաղաղության ու անասանության և զվիցերական աշխատանք և մեծահոգի ժողովրդի բարօրության և երջանկության համար:

Այսօր, հետ միջօրեի, սքանչելի տպավորություններով վերադարձանք նաև Բոսսե՝ ուսումնական հաստատություններ: Տեսանք օրինակելի կազմակերպությունը, կարգն ու կանոնը և մանավանդ քրիստոնեական մաքուր ոգին, որով կապրի և կառաջնորդվի այն ձեռնհաս, կորովի սնօրեն Նիսիոսիսի կողմեն, հավատավոր հոգի մը և միտք մը լուսավոր, որուն արդար է վստահիլ դաստիարակությունը մեր հոգևոր սպասավորներու նոր սերունդներուն: Մենք ուրախ ենք, որ Բոսսեի մեջ կուսանի այժմ Էքմիաժնի միաբանության երիտասարդ անդամներեն մին՝ հ. Արսենը, և Մեր ցանկությունն է, որ պեսգի նաև հետագային ուրիշ հայ երիտասարդ հոգևորականներ գան Բոսսե՝ կատարելագործելու համար իրենց աստվածաբանական ուսումը և հաղորդակից ըլլալու համար էկումենիկ շարժման ոգիին:

Այս պահուս հույժ հանելի է Մեզի ողջունել ներկայությունը շատ համակրելի և բոլորի կողմեն սիրված, նախկին ընդհանուր քարտուղար դոկտ. Վիսսերտ Հուֆտին և մաղթել իրեն արևշատություն, որպեսզի շարունակե իր թանկագին նպաստը բերել էկումենիկ աստվածահաճ շարժումին: Արևելյան հին ավանդություն մը կըսե՝ եթե կուզես տարիով ապահովվիլ՝ բրինձ ցանե, եթե կուզես տար տարիով ապահովվիլ՝ ծառ տնկե, եթե կուզես հարյուր տարիով ապահովվիլ՝ մարդ պատրաստե: Արդ, սիրելի սեղանակիցներ, Մենք ևս կըղծանք ու կտքնինք ապահովել մեր եկեղեցվո կյանքը, անոր կենդանությունը ներկայի և ապագայի համար և, հետեվաբար, Մեր ալ առջև կդրվի արժանավոր հոգևորականներ պատրաստելու հրամայականը: Նպատակը իրագործելու ճանապարհի վրա Մեզի կրնա օգնել նաև Բոսսեի հաստատությունը: Հաջողություն Ձեզի և Մեզի:

Եվ երջացնենք Մեր խոսքը՝ աղոթելով, որ Աստված առավել ամրապնդե քրիստոնեական եկեղեցիներու տիեզերական եղբայրությունը, որ Աստված օգնե մեզի առավել սերտացնելու եղբայրական սիրո կապերը և զործակցությունը Հայաստանյայց առաքելական եկեղեցվո և Եկեղեցիներու համաշխարհային խորհրդի և մեր բոլոր քույր եկեղեցիներու միջև:

Շնորհք և խաղաղություն եղիցի ընդ ձեզ ամեն:

Ընդունելության ժամանակ խոսք է արձում նաև դոկտ. Է. Կ. Բլեյկը, որը Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի և անձամբ իր

ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԸ ԵՎ Ե. Հ. Խ.-Ի ԸՆԳՀԱՆՈՒՐ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ ԴՈԿՏ. Է. Կ. ԲԼԵՅԿԸ

որ քախությունն է հայտնում Ամենայն Հայոց Հայրապետի այս պատմական այցելության և հանդիպման համար այն երջանիկ հույսով, որ հետ ասու ևս Հայց. առաք. եկեղեցին ս. Էջմիածնի ղեկավարությամբ իր գործուն մասնակցությունն է բերելու Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի գործունեությանը: Դուկտ. Է. Կ. Բյելկը այս առթիվ հուշակներն է հանձնում Հայոց Հայրապետին և շքանշանի անդամներին:

Ընդունելության ժամանակ ողջույնի խոսք է ասում նաև Կ. Պոլսի հայոց ամենապատիվ տ. Շնորհք սրբազան պատրիարքը, որին ջերմորեն դիմավորում են բոլոր ներկաները:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԾՆՍՈՎ ՊԱՇՏԱՄՈՒՆՔ ԵՎ ԵԿԵՆՈՍԻՆԵՐԻ ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ՄԱՏՐԱՆ ՄԵՋ

Հուլիսի 13-ին՝ հինգշաբթի օրը, առավոտյան ժամը 8-ին, ժմեռում, Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի մատրան մեջ տեղի է ունենում կրոնական մասնավոր պաշտամունք՝ հաշկական ծեսով:

Արարողությանը նախագահում է Վեհափառ Հայրապետը, և որին մասնակցում են ժմեռում գտնվող բոլոր հայ հոգևորականները՝ շուրջ 20 վեղարավորներ:

Պաշտամունքին ներկա են նաև տ. Շնորհք պատրիարքը, Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի ընդհանուր քարտուղար դուկտ. Է. Կ. Բյելկը, հաստատության բոլոր բաժանմունքների տնօրենները, պաշտոնությունը և հոծ թվով շվեցարացի և հայ հավատացյալներ:

Պաշտամունքը բաղկանում է սաղմոսներից, ս. գրական ընթերցումներից, շարականներից, հայ եկեղեցու հստակ հասարակաց աղոթքից:

Պաշտամունքի երգեցողության մասը ղեկավարում է տ. Թորգոմ եպիսկոպոսը:

Չափազանց հուզիչ էր պահը, երբ բոլոր ներկաները միաբերան և յուրաքանչյուրն իր լեզվով արտասանում էր նիկիական հանգանակը և տերմնական աղոթքը:

Արարողության ավարտին ՍՄԿ-ի հայոց առաջնորդ տ. Թորգոմ եպ. Մանուկյանը հանդես է գալիս անգլերեն լեզվով մի քարոզով՝ պատմականը անելով ս. Էջմիածնի և շեշտելով նրա կատարած նախախնամական դերն ու արտոնությունը հայ ժողովրդի

Ընդունելության վերջում Վեհափառ Հայրապետը հայկական մանրանկարչության ընտրելագույն էջերից վերարտադրված նրկարներ նվիրեց Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի նախկին քարտուղար դուկտ. Վիսաքտ Հուֆտին և Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի մոտ միջազգային հարաբերությանը բաժանմունքի պետ դուկտ. Նուրդին:

Ընդունելությունն ավարտվում է ընդհանուր խանդավառ մթնոլորտում, խմբովին երգված տերմնական աղոթքով և Վեհափառ Հայրապետի «Պահպանիչ»-ով:

կանքում հոգևոր, մշակութային, կրթական, լուսավորական շնորհակալ աշխատանքներում:

Ժամը 10-ից մինչև ժամը 12.30-ին Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի կենտրոնում Վեհափառ Հայրապետը և շքանշանի անդամները առանձին-առանձին հանդիպումներ են ունենում կենտրոնի բոլոր բաժանմունքների ղեկավարների հետ՝ հանգամանորեն ծանոթանալով բաժանմունքների գործունեությանը, նպատակներին և հետանկարային աշխատանքներին:

«Հավատք և կարգ» բաժանմունքի պետ Հ. Վ. Բորովո, «Եկեղեցի և ընկերություն» բաժանմունքի պետ Պ. Արքեիստ, «Հկումնակի դաստիարակություն» բաժանմունքի պետ Հ. Պ. Վիրկեզե, «Առաքելություն և ավետարանչություն» բաժանմունքի պետ Ֆ. Պոտտեր և «Եկեղեցական միջօգնություն» բաժանմունքի պետ դուկտ. Շ. Արքուտնոտ, ողջունելով Հայոց Հայրապետին, առանձին-առանձին ներկայացնում են իրենց գործունեության ընդհանուր պատկերը:

Վեհափառ Հայրապետը բաժանմունքներին այցելելիս հայրապետական Բր քարծր գնահատանքն էր ներկայացնում կատարված աշխատանքների համար, ապագա գործունեությանն արագին մաղթանքներով:

Այնուհետև հյուրանոցում Վեհափառ Հայրապետի և տ. Շնորհք սրբազան պատրիարքի միջև տեղի է ունենում գրույց:

ԱՅՑԵԼՈՒԹՅՈՒՆ ԺՆԵՎԻ ՄԻԱՎՈՐՎԱԾ ԱԶԳԵՐԻ ՊԱԼԱՏ

Ժամը 14.30-ին Վեհափառ Հայրապետը Իր շքախմբով այցելում է Ժնևում Միավորված ազգերի պալատը, ուր ընդունվում է ընդհանուր քարտուղարության արտաքին գործերի տնօրեն Ֆլեշերի կողմից:

Ն. Ս. Օծությունը այնուհետև պաշտոնապես առաջնորդվում է Ժնևում Միավորված ազգերի պալատի ընդհանուր տնօրեն Սփենլիի մոտ, որը ջերմորեն ողջունում է Հայոց Հայրապետի այցելությունը:

Վեհափառ Հայրապետի և պրն. Սփենլիի միջև տեղի է ունենում գրույց՝ շուրջ կես ժամ, որից հետո Ն. Ս. Օծությունը այցելում է պալատի հարկաբաժինները և հրաժեշտ է

առնում՝ օրհնելով աշխատանքները բոլոր նրանց, որոնք աշխատում և տրևում են «վասն խաղաղության ամենայն աշխարհի» և ստորագրում ՄԱԿ-ի ոսկեմատյանի մեջ՝ «Վազգեն Ա կաթողիկոս Ամենայն Հայոց»:

Հուլիսի 13-ին՝ հինգշաբթի օրը, երեկոյան, ավարտվում է Հայոց Հայրապետի Ժնևում Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի տված պաշտոնական այցելությունը: Երեկոյան հյուրանոցի Իր հարկաբաժնում Վեհափառ Հայրապետը տեսակցություն է ունենում լիբանանահայ ծանոթ մտավորական և ազգային գործիչ պրոֆ. Բարունակ Թովմատյանի հետ:

ՄԱՄՈՒԼԻ ԱՍՈՒԼԻՍ

Հուլիսի 14-ին՝ ուրբաթ. Այսօր Ժնևում Հայոց Հայրապետի Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդին տված պաշտոնական այցելության վերջին օրն է:

Առավոտյան ժամը 10.30-ին Ինտերկոնտինենտալ հյուրանոցի սրահներից մեկում Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի մամուլի բաժանմունքի կազմակերպությամբ Վեհափառ Հայրապետը մամուլին ասույիս տվեց, որին ներկա էին շվեյցարական մամուլին տեղեկատվությանը ներկայացուցիչները, ինչպես նաև անգլիական, ֆրանսիական, գերմանական հեռագրական գործակալությունների և գլխավոր թերթերի, այդ թվում՝ Լա Սուիս, Լա տրիբյուն դը Ժնև, Լը Գորրիե, Ժուռնալ դը Ժնև, Ֆեյլ դը Լոզան, Դեր Ջոնդակ, Գորրիեթե դը Դիշինո, Սեն Կալեր Դակըլատ, Լա վի պրոտեստանտ, Դի օստ Եվայց, Բազլեր Նախրիստեն, Լա Լիբերտե և հայկական թերթերի թղթակիցներ:

Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի մամուլի ներկայացուցիչը Ամենայն Հայոց Հայրապետին ներկայացնում է բոլոր թղթակիցներին:

Այնուհետև Վեհափառ Հայրապետը ֆրանսերեն լեզվով շուրջ 20 րոպե տևող ողջույնի Իր ներածական խոսքի մեջ խոսում է Հայց. առաք. եկեղեցու ծագման, առաքելականության, դավանանքի և ս. Էջմիածնի Ամենայն Հայոց Հայրապետական Աթոռի հիմնադրման. հայ եկեղեցու մասնակցությանը առաջին երեք տիեզերական ժողովներից, հայ եկեղեցու քրիստոսաբանական դիրքի, Ե դարում հայկական նշանագրերի գյուտով և հայերեն Աստվածաշնչի թարգմանությամբ սկիզբ առած հայ մշակույթի և

հայ արվեստի մասին, որոնք զարգացել են քրիստոնեական լույսի և ազգային սոխնորության հիման վրա:

Ն. Ս. Օծությունը խոսում է նաև հայ եկեղեցու արդի կացության մասին, շեշտելով, որ Հայց. առաքելական եկեղեցու նվիրապետական Աթոռներն ու թեմերը, գտնվում են կառնական տեսակետից Մայր Աթոռ ս. Էջմիածնի հոգևոր իրավասության ներքո, մեկ եկեղեցի, մեկ նվիրապետություն՝ սկզբունքի լույսի տակ:

Ն. Ս. Օծությունը Իր ելույթն ավարտում է՝ անդրադառնալով նաև Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի գործունեության և առաքելության, շեշտելով, որ հայ եկեղեցին թեև խորհրդի անդամ է 1962 թվականի օգոստոսից, այնուամենայնիվ շարժման առաջին իսկ օրից, երբ դեռ պաշտոնապես չէր կազմակերպված այդ շարժումը, հայ եկեղեցին իր մասնակցությունն էր բերում շարժման:

Այնուհետև Հայոց Հայրապետը բարեհաճում է պատասխանել թղթակիցների հարցերին:

Մամուլի ասույիսը տևում է շուրջ մեկ ժամ:

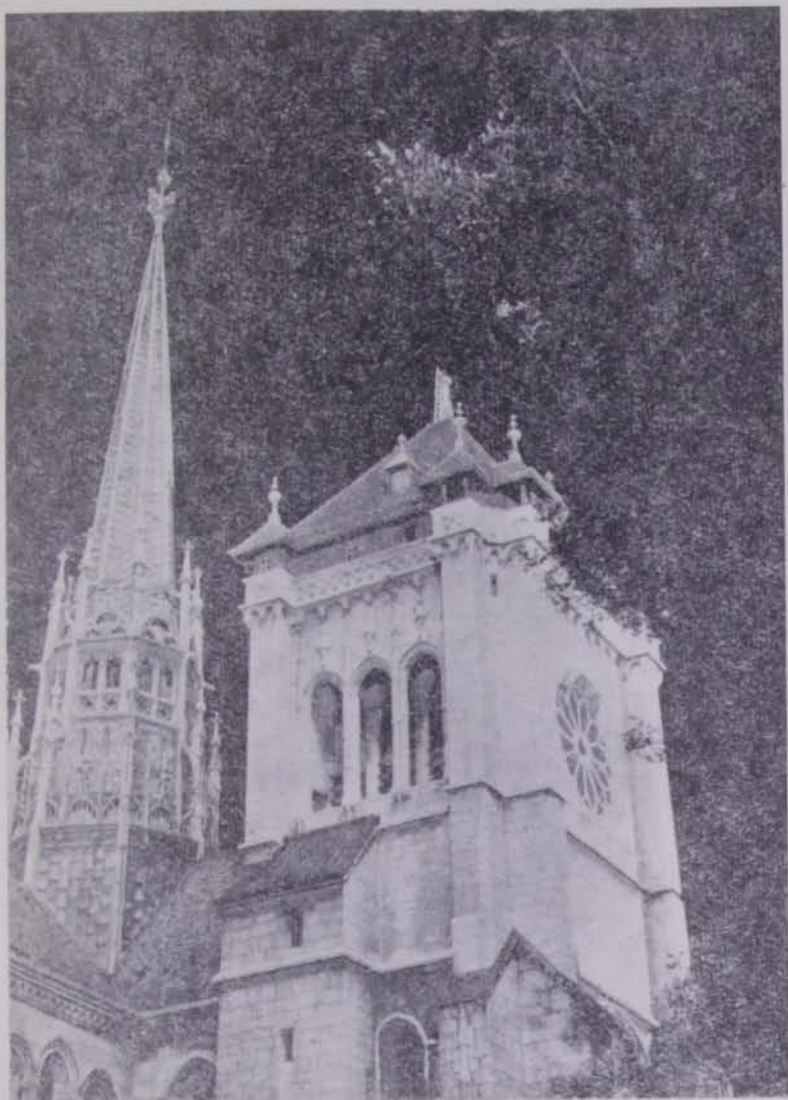
Վերջավորության Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի մամուլի ներկայացուցիչը Հայոց Հայրապետին շնորհակալություն և երախտագիտություն է հայտնում կազմակերպված ասույիսի համար՝ հանուն բոլոր հեռագրական գործակալությանը և թղթակիցներին:

Այսօր ցերեկվա ազատ ժամերին Վեհափառ Հայրապետը ընդունում է բազմաթիվ այցելություններ:

Հուլիսի 14-ին, Ն. Ս. Օժոպյան նախագահության ներքո գումարվում է եպիսկոպոսական խորհրդակցական ժողովի առաջին նիստը, որին ներկա են լինում **տ. Շնորհք սրբազան պատրիարքը, տ. Հակագուն, տ. Սև-**

թյան առնվեցին հայ եկեղեցու կյանքի նկատմամբ մի շարք պիժմական հարցեր:

Նույն օրը Վեհափառ Հայրապետը առանձին տեսակցություն է ունենում ԱՄՆ-ի Արևելյան թեմի առաջնորդ տ. Թորգոմ եպիս-

Ս. Պետրոս, Ժնն

րովրե արքեպիսկոպոսները, **տ. Թորգոմ, տ. Զգոն, տ. Հակոբ, տ. Զաֆեն եպիսկոպոսները:**

Եպիսկոպոսական խորհրդակցական ժողովի երկրորդ նիստը գումարվում է հուլիսի 17-ին, որին մասնակցում է նաև **տ. Գևեղ եպիսկոպոսը:**

Եպիսկոպոսական ժողովներում բնու-

կության նկատմամբ:

Այնուհետև, ավելի ուշ, Վեհափառ Հայրապետը ընդունում է այցելությունը Միլանի հայ գաղութի ներկայացուցիչներին, այդ թվում՝ Երվանդ Հյուսիսյանի, Ստեփան Մրապրանի, դոկտ. Արզումանյանի, Ծաղկունի, տիկին Սեֆերյանի՝ տ. Զգոն եպիսկոպոսի գլխավորությամբ:

Ժամը 14-ին Վեհափառ Հայրապետը ընդունում է հունահայ գաղութի ներկայացուցիչներ Գարեգին Պզտիկյանի և Առաքել Պետրոսյանի այցելությունը և ապա Վիեննայի գաղութահայ վարչության նախագահ

Սարգիս Կարապետյանի այցելությունը: Երեկոյան Վեհափառ Հայրապետը ընդունում է Միլանոյից ժամանած Հայկ Ղազարոսյանի այցելությունը:

ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԸ ՀՅՈՒՐՆ Է ԺՆԵՎԻ ՀԱՅ ՀԱՄԱՅՆՔԻ

Հուլիսի 14-ից սկսվում է Վեհափառ Հայրապետի Ժնև այցելության երկրորդ շրջանը՝ նվիրված ամբողջությամբ հայ համայնքին:

Ծվեցարիայի համայնքը ստացել է ազգային հպարտության, հոգևոր մխիթարության պատմական խանդավառ օրեր՝ շնորհաբեր ներկայությամբ Ամենայն Հայոց Հայրապետի:

Լեմանի ափերի վրա ստացվում է հայ ժողովրդի պանդուխտ, թվով փոքր, բայց սրտով ու զգացմունքներով հարուստ համայնքը սիրում, իր ջերմ սրտի մեջ է առնում Հայոց Հայրապետին, որդիական իր հարգանքն ու երախտագիտությունը ընծայաբերելով առոտ հայրապետական Աթոռին, նրա արժանավոր գահակալին և Լուսու Մայր ս. Էջմիածնին:

Վեհափառ Հայրապետի գալուց առաջ Ժնև, հայ համայնքի բոլոր կազմակերպությունների մասնակցությամբ և սրտառույզ համագործակցությամբ կազմվել էր հայրապետական ընդունելության մարմին՝ Կարապետ Ղազարյանի առենապետությամբ և

Վահան Վարժապետյանի առենադպրությամբ: Ընդունելության մարմնի կազմում էին՝ Ծվեցարիայի գաղութային վարչության նախագահ Ծարլ Փիլիպպոսյանը, Էռոժեն Փափազյանը, Սարգիս Սարգսյանը, օր. Արսինե Դայիյանը: Ընդունելության մարմինը հայ մամուլի տված իր հայտարարության մեջ նշում էր, որ «Զվիցերահայ գաղութը բացառիկ բախտը պիտի ունենա հյուրասիրելու իր Հայրապետը շուրջ շաբաթ մը տեփողությամբ»:

Վեհափառ Հայրապետը հուլիսի 14—20-ը իր շքախմբի անդամներով լինում է թանկագին հյուրը պատվական այս գաղութի՝ վայելելով իր հարազատ հոգևոր գավառների սրտաբուխ հյուրասիրությունը, սերն ու գորգուրանքը:

Վեհափառ Հայրապետի շքախմբի բոլոր անդամները, ի գլուխ ունենալով ամեն. տ. Շնորհք պատրիարքին, սիրալիր կերպով հյուրասիրվում են Կարապետ Ղազարյանի հոգածությամբ Ռեզինա գեղեցիկ հյուրանոցում:

ՀԱՄԱԳԱՂՈՒԹԱՅԻՆ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅՈՒՆ՝ Ի ՊԱՏԻՎ ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ

Հուլիսի 14-ին՝ ուրբաթ օրը, երեկոյան ժամը 20.30-ին Ինտերկոնտինենտալ հյուրանոցում Ժնևի հայ համայնքի բոլոր կազմակերպությունները, այդ թվում՝ գաղութային վարչությունը, Ծվեցարիայում հայկական միությունը, եկեղեցական հոգաբարձությունը, եկեղեցական շինության կոմիտեն, Եկեղեցասիրաց տիկնանց և երիտասարդաց միությունը և հայրապետական ընդունելության հանձնաժողովը, ի պատիվ Հայոց Հայրապետի, կազմակերպել էին համագաղութային ընդունելություն:

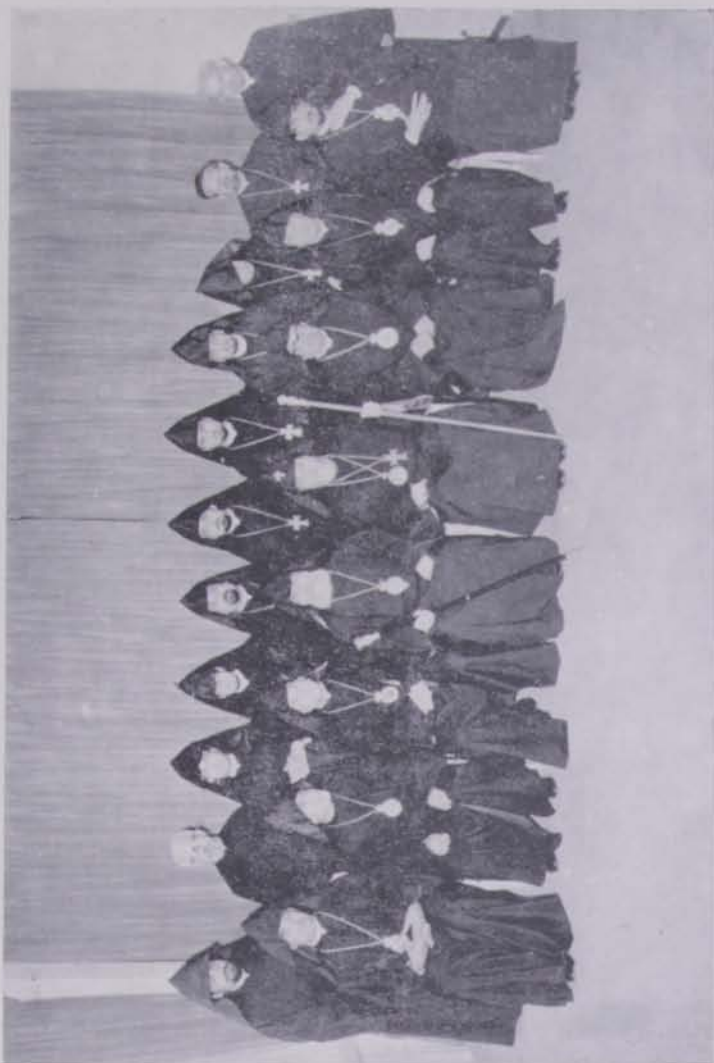
Արդարև, պատմական անմոռանալի օր էր բոլորի և մանավանդ Ծվեցարիայի հայ համայնքի համար, որն առաջին անգամ էր վայելում իր Հայրապետի օրհնաբեր ներկայությունը:

Առավոտյան ժամերին Վեհափառ Հայրապետը հյուրանոցի իր հարկաբաժնում ընդունել էր գաղութի ականավոր և պատասխանատու անձնավորություններին, ժնևահայ համայնքի ազգային-եկեղեցական հարցերի շուրջ մտերմիկ տեսակցություն ունենալու և ապա երեկոյան նախագահելու իր պատվին տրվող ընդունելության:

Ժամը 21-ին ժամանում են Վեհափառ Հայրապետը, սրբազան պատրիարք հայրը, շքախմբի անդամներն ու հյուր բարձրաստիճանի հոգևորականները, հյուրերը և տեղ գրավում պատվո սեղանի շուրջ:

Սեղանն օրհնում է Վեհափառ Հայրապետը: Ընդունելության մարմնի առենապետ Կարապետ Ղազարյանը ողջունելով Հայոց Հայրապետի շնորհաբեր ներկայությունը համագաղութային այս սրտագին մթնոլորտում, ասում է.

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ԱՊՈՍՏՈԼՈՍԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՊԻՍԿՈՍՈՍՆԵՐՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

«Վեհափառ Տեր, երևոյթը որ Ձերդ Ա. Օծոյթյան առջև կ'արգի, անսովոր չէ, քանի որ միշտ ու ամեն տեղ անոր առարկա էր դարձած և ասկայն, սովորական ալ չէ այն իմաստով, որ շարքաբերէ ի վեր պեկոծւող հայ ոգիին օվկիանն եկալ հոսեցալ հոս, միանալու համար զվիցերահայ ափ մը հայոթյան և լեցնելու այս սրանը՝ իր Հայրապետին դիմաց:

Ձերդ Ա. Օծոյթյան Ժնն ժամանումը նոր էջ մը կ'ընա զվիցերահայ գաղութին մէջ, նոր էջ մը անոր համար որ՝ այս երկրի հյուրընկալ ժողովուրդը և պետական անձնակազմը իրենց հասկացան, թե ինչ են ա. էջմիածինը և անոր Հայրապետը, և թե ուրաքանչւոր հայ մինչև ո՞ր կրնա երթալ, երբ իրեն հետ ունի իր Հայրապետի բարոյական ուժը:

Այս առթիւ, համուն ընդունելոյթյան մարմնին, ինձի շատ հաճելի պարտականոյթուն կ'լինակի հոս, հրապարակալ մեր երախտագիտոյթունը հայտնել Չվիցերիո և մանապակն Ժննի ժողովուրդին և պետոյթյան, այն ամենաբարձր պատվին համար, որով սրտովցին մեր Հայրապետը»:

Այնուհետեւ ֆրանսերէն լեզուլ հետեւյալ գեղեցիկ ճառով հանդես է գալիս գաղութային վարչոյթյան նախագահ Ծարլ Փիլիպպոսանը՝ արտահայտելով շվեյցարահայ գաղութի զգացմունքները, և խոսելով այն ծրագրերի մասին, որոնք կ'ապկամ են եկեղեցաշինոյթյան և համայնքի կազմակերպչական ձեռնարկումների հետ:

«Ձերդ Արքայոյուն,

Կա՞ ալեյի հիշատակելի, ալեյի հուզումնալից մի օր մի հալո համար, որ միշտ հետ: Է ապրել իր սիրելի հայրենիքից, քան այն, որ գտնուլ է, ինչպես մի երագի մէջ՝ ի ներկայոյթյան Ձերդ Արքայոյուն, ու որի համար ներկայացնում է և մարմնակոծում նրա դարաւոր եկեղեցին և մշակոյթը:

Նրա եկեղեցին, աշխարհի մէջ ամենաթանկագինը, նրա սրտում:

Նրա եկեղեցին, որի ծոցում ապաստան են գտել իր նախահայրերը՝ իրենց պատմութեան ամենամոռալ օրերին, և որի սիրտին նրանք նամատակալել են և իրենց գալակներին ամանդ թողել այն իբրև իրենց ամենաթանկագին ժառանգութիւնը:

Նրա եկեղեցին, վերջապես, որին ամեն մի հալ պարտական է իր մշակոյթը, իր փառքը և իր գոյոյթունն իսկ, և առանց որի պիտի չլինէր այն, ինչ որ է այսօր:

Այդ օրը եկել է մեզ՝ Շվեյցարիայի հայերի համար:

Դուք մեր մէջ եք, Ձերդ Արքայոյուն, Դուք մեր հայրենիքի կենդանի պատգամն եք: Մենք անկրկնելի երջանկոյթամբ և հուզումով է, որ ապրում ենք այս անմոռանալի րոպէները, մեր սրտերում պահելու ենք խանդաւանդաւոր, և որոնք լուսավորելու են մեր ժողովուրդը ամբողջական բնաշնչութիւն:

Դուք մեր մէջ եք, ալանդապահը կենարար այն ուժերի, որոնք պահպանել են մեր ժողովուրդը ամբողջական բնաշնչութիւն:

Մեր փոքր ժողովուրդը, իր եկեղեցական հայրերի և հայրապետների պաշտատեսնութեամբ և իմաստութեամբ առաջնորդւած, կարողացել է ճանաչել իր ոգեկան ուժերը և դրանց միջոցով պաշտպանել իր հավատքը, իր սրբոյթումները իր արշալոյսով, իր ազատութեան գնով՝ նախընտրելով մեռնել, քան հրաժարուլ իր հոգեկան ձրգտումներից և իր հավատքից:

Այդ հավատքի և ուժի կենդանի խորհրդարանիչը Դուք եք, Ձերդ Արքայոյուն: Ձեզ նման լուսավորւած հոգիների շնորհիւ է, որ հալ ժողովուրդը կարողացել է ապրել: Էջմիածնից ճառագայթող հոգեկան ուժի շնորհիւ է, որ, հակառակ մուշ ուժերի միաբանութեան, դարերի բնթացքում հալ ժողովուրդը հաղթական դուրս է եկել իր բոլոր փոքրածոյթումներից ու կարողացել է ցույց տալ ամբողջ աշխարհին իր հավատքի մեծութիւնը, իր իմացական, բարոյական արժանիքը, ընդհանրի սրանշացումին և հարգանքին արժանացած լինելու իր իրաւունքը:

Շվեյցարիայի մեր գաղութը, գիտակից իր պարտականութեան և հպարտ՝ իր նախահայրերից իրենց և իրենց գալակներին ամանդ ձգլած թանկագին ժառանգութեան, միշտ ջանացել է արժանի լինել իր առաքելութեան՝ պաշտպանելով իր ազգային առաջնութեան, հոգեկան ու մշակութային արժեքները և անեղծ պահել օտարի առաջ հալ ազգի անունը և պատիւը:

Այսօր մեր գաղութը բոլորում է բարգաւաճման մի շրջան. աշխարհի բոլոր կողմերից նոր ուժեր կ'ան գորացնելու մէջ շարքերը, և այդ առումով ընդլայնում են իր գործունեութեան հորիզոնները:

Ծնորհիւ պրն. Հակոբ Թովալյանի վեհաճճութեան, իրականացալու է մեր գաղութի փափագներից մեկը. շուտով մենք ունենալու ենք մեր եկեղեցին՝ կառուցլած մեր հայրենիքի դարաւոր վանքերի ճարտարապետական ոճի համաձայն: Նա պիտի լինի Շվեյցարիայի մէջ, Եվրոպայի կենտրոնին, վրան՝ հայկական հավատքին, քաղաքակրթութեան և ճարտարապետական արվեստին:

Մենք հպարտ ենք մեր եկեղեցիով՝ կառուցլած Ժննի մէջ, քաղաք, որ միշտ եղել է հառաջացած մշակոյթի կենտրոն, որն այսօր դարձել է նաև քաղաքական և տնտեսական մի կենտրոն՝ շնորհիւ միջազգային

և պետական բազմաթիվ կազմակերպությունների, և կրոնական մի կենտրոն՝ շնորհիվ Եկեղեցիների համաշխարհային խորհուրդին:

Մեր եկեղեցու շինությունը նոր եռանդ է տվել գործունեությանը: Ժնկը հայկական մշակույթի կենտրոն դարձնելու գույելի ցանկությունը հրապուրել է մեր հոգիները: Ծրագրել ենք թանգարանի ստեղծումը, նույնիսկ եկեղեցիի շենքին մեջ, որին նպատակը պիտի լինի՝ օտարներին ծանոթացնել հայկական կրոնական արվեստը: Եվ մենք մեծ հաճությամբ ունենք հայտարարելու, որ այս ծրագրին իրականացման համար ոչ միայն իր հայրական օգնությունն է շնորհել մեր արվեստագետ կաթողիկոսը, այլև խոստացել է ս. Էջմիածնի գործնական աջակցությունը արվեստի տարբեր գործերով: Այսպես ուրեմն, առաջին նվերները մեզ գալիս են մայր հայրենիքից՝ կազմելով հիմք և բաժնակի ճանապարհը վեհաճառ նվիրատուների անշահախնդիր արարքներին:

Ոչ ոք կարող է անգիտանալ կենսական կարևորությունը մեր կրոնական արվեստին, որ եղավ խանձարույր և աղբյուր մեր մշակույթին և որ թափ տվեց հայկական արվեստի ծաղկումին:

Ընդհանրապես ենք հայտնում այն բոլոր հայերին, որոնք եկել են մոտիկ կամ հեռավոր երկիրներից և այսօր գտնվում են մեզ հետ՝ բաժնեկից մեր ուրախությունը ժնկի մեջ, Վեհափառ Հայրապետի այցելության առթիվ:

Ձերդ Սրբություն, երբ վերադառնաք ս. Էջմիածին, Ձեզ հետ տարեք մեր ամենաանկեղծ նվիրվածությունը և հավատարմությունը դեպի ս. Էջմիածին, դեպի մեր հայրենիքը, մեր հազարամյա մշակույթը:

Թույլ տվեք, Ձերդ Սրբություն, որ հայկական մշակույթի ի նպաստ մեր ճիգերի հաջողության համար ամենայն հարգանքով խնդրելու Ձեր հայրական օրհնությունը:

Երկա՛ր ապրեք, Վեհափառ Տեր»:

Եվեցարիան մաս է կազմում Արևմտյան Եվրոպայի հայրապետական պատվիրակության: Տ. Սերովբե արքեպիսկոպոսը խոսք առնելով որպես հայրապետական պատվիրակ, ներկայացրեց գաղութը, նրա ազգային, եկեղեցական կազմակերպությունները, համայնքի նվիրվածությունն ու հավատարմությունը դեպի ս. Էջմիածինն ու մեր հոգևոր ավանդությունները, որոնց շոշափելի արտահայտությունը ժնկի հայոց նորաշեն եկեղեցին է: Սրբազանը իր խոսքի վերջում գաղութի անունից հրավիրեց Հայոց Հայրապետին մի անգամ ևս ժնկ՝ անձամբ օժելու նորաշեն եկեղեցին:

Ժնկի հայ գաղութը ղեկավարվում է գա-

ղութահայ վարչությամբ, որի կազմում են Ծարլ Փիլիպպոսյանը (նախագահ), Վահան Վարժապետյանը, Արսիկեն Տալիսյանը, Էդմեն Բաբայանը, Սարգիս Սարգսյանը, տիկին Տեոդեանը, տիկին Սոնա Ժիզմեյանը (քարտուղարուհի) և Զաքարյանը (փոխնախագահ):

Ժնկի եկեղեցու հոգաբարձությունը ունի հետևյալ կազմը՝ Պերճ Յազույան (նախագահ), տիկին Արմինե Ստակյան, Մուրադյան, Անդրանիկ Կարապետյան:

Իսկ եկեղեցու շինության հանձնախմբի անդամներն են Կրոնիկ Բաբայան, Ծարլ Փիլիպպոսյան, Մուրադյան, Սարգիս Սարգսյան: Եկեղեցու շինության բարեբարն է Հակոբ Թովալյանը, որը նվիրել է 100000 դրամ այդ վեհ նպատակի համար:

Տիկնանց եկեղեցապետաց միության անդամներն են տիկին Մարսելը (նախագահուհի), տիկին Կոտելը (փոխ-նախագահուհի): Իսկ երիտասարդական կազմակերպության գլխավոր ղեկավարներն են Յազմաջյանը (նախագահ), տիկին Սոմաքեյանը (փոխ-նախագահ):

Ընդունելության վերջում խոսք առավ նաև Վեհափառ Հայրապետը՝ գնահատանքի ու գոհունակության ջերմ խոսքեր ուղղելով գաղութային վարչության նախագահ Ծարլ Փիլիպպոսյանին, ժնկի համայնքի գործերում և նորակառույց եկեղեցու աշխատանքներում նրա հանդես բերած նվիրումի, գոհություն և դեպի ս. Էջմիածին և հայրենի վերածնված երկիրը նրա տաճած սիրտ և հավատարմության զգացմունքների համար:

Ապա օրհնեց բոլոր ներկաներին՝ թեզադրելով, որ յուրաքանչյուրը իր կարողության սահմանների մեջ ծառայի հայ եկեղեցուն և մեր ժողովրդին:

Այս առթիվ Ն. Ս. Օծությունը անդրադարձավ նաև ժնկում հայ եկեղեցու շինության վրա, որը իրականացվում է նվիրատվությամբ նախկին եգիպտահայ Հակոբ Թովալյանի: Վեհափառ Հայրապետը օրհնեց նվիրատուին և հաջողություն մաղթեց, որ շուտով ավարտվեն եկեղեցու և հարակից սրահների շինությունը, որպեսզի ժնկի հայությունը ունենա իր աղոթքի տունը և մշակույթի կենտրոնը:

Վեհափառ Հայրապետը իր խոսքն ավարտեց արտառույց մի կոչով, որպեսզի ժնկում ապրող յուրաքանչյուր հայ իր մասնակցությունը ու աշխատանքը բերի եկեղեցու պսոճառության, համայնքային աշխատանքներին՝ առաջնորդված միայն և միայն հայ եկեղեցու և մեր ժողովրդի ծառայության իրավ զգացմունքներով:

Ընդունելությունն ավարտվեց Վեհ. Հայրապետի օրհնությամբ և «Պահպանիչ»-ով:

ՀԱՆԳԻՍԱՎՈՐ ՆԻՍՏ

Հուլիսի 15-ին՝ շաբաթ.

Այս օրը Վեհափառ Հայրապետի համար դավ ալցելություններով ծանրաբեռնված մի օր: Առափոյան ժամերին հյուրանոցի էր հարկաբաժնում Վեհափառ Հայրապետը

Երեկոյան ժամը 21-ին Ինտերկոնտինենտալ հյուրանոցի ընդունելության դահլիճ էին հավաքվել ավելի քան 500 հոգի՝ եկած Եվեցարիայի տարբեր քաղաքներից, Ֆրանսիայից, Իտալիայից, Բելգիայից, Գերմա-

Սուրբ հաղորդություն

րնդունեց բազմաթիվ ալցելություններ:

Ժամը 11-ին Վեհափառ Հայրապետին է ալցելում Լոնդոնից ժամանած Աբգարյան Հիմնադրամի նախագահ և Լոնդոնի հայոց ս. Սարգիս եկեղեցու խնամակալության ատենապետ **Սարգիս Կյուրքճյանը:**

Ժամը 12-ին Ն. Ա. Օծությունը ընդունում է ալցելությունը ժենևահայ գաղութային վարչության նախագահ **Շարլ Փիլիպպույանի:**

Ժամը 13-ին Վեհափառ Հայրապետին է ալցելում Ալեքսանդրիայի հայոց առաջ. փոխանորդ **տ. Զավեն եպս. Չեչեյանը:**

Ժամը 14-ին Վեհափառ Հայրապետին է ալցելում Նիս քաղաքի հոգևոր հովիվ տ. Ա. տոմ բն. Իյինյանը՝ մի խումբ հավատացյալներով:

նիայից, Հոլանդիայից, Անգլիայից, Ավստրիայից, ԱՄՆ-ից, Լիբանանից՝ ներկա լինելու ժենևահայ համայնքի կողմից Հայոց Հայրապետի պատվին կազմակերպված գրական-գեղարվեստական երեկոյթին:

Պատվո սեղանի շուրջ տեղ են գրավել Վեհափառ Հայրապետը, տ. Շնորհք պատրիարքը՝ շրջապատված արքեպիսկոպոսներով, եպիսկոպոսներով, վարդապետներով և ծանոթ ազգային դերերով:

Հանդիսության քաջունը կատարեց հայրապետական ընդունելության մարմնի ատենապետ Կարապետ Ղազարյանը՝ շեշտելով Ն. Ա. Օծության Ժենև ալցելության պատմական նշանակությունը և Նրա շնորհաբեր ներկայությամբ հայ համայնքի ծոցում և յուրաքանչյուր հայ մարդու կրծքի տակ ստեղծ-

ված բազառիկ ոգևորությունն ու ազգային հայարտությունը:

Այնուհետև գաղութահայ վարչության ճախագահ Ծարյ Փիլիպպոսյանը հանդես է գալիս ֆրանսերեն լեզվով հետևյալ բովանդակային ճառով.

«Ջերդ Սրբություն,

Պատված և հուզված եմ այն նախապատվության համար, որ ինձ տրված է այսօր Ջեզի բարի գալուստ մաղթելու մեր քաղաքին մեջ՝ Ծվեցարիայի բոլոր հայերի անունից:

Միևնույն ժամանակ մեծ հուզում և անպատում մի հրճվանք եմ զգում, որովհետև Դուք Ջեզ հետ բերում եք շունչը մեր հայրենիքին, որից մենք հեռու ենք և որին նույնիսկ չենք ճանաչում, բայց որի կարոտը ունենք մեր սրտերում՝ իբրև մեր էության անբաժանելի մի մասը: «Հայրենիք» բառը մեզ համար դարձել է մի տեսակ քաղցր երազ, անհասանելի ցնորք:

Մի քանի տարի առաջ, Եվրոպայի մեջ Ջեր ճանապարհորդության առթիվ, հույսը ունենիք Ջեզ ընդունելու Ժնևի մեջ: Ավա՛ղ, մեծ եղավ մեր հուսախաբությունը, երբ լսեցինք, թե Ջեր թանկագին ժամանակը թող չի տալիս Ջեզ փոխելու Ջեր ուղերթը:

Բայց այսօր, ահավասիկ, Դուք մեր մեջ եք, և Ջեր ներկայությունը պատռել է քողը և մեր երազներին տվել մարմին և հոգի, և, ահավասիկ, պատկերները կենդանություն են ստանում մեր աչքերին առաջ:

Արարատյան դաշտին վրա ոսկեգույն հասկերը դանդաղ օրորվում են մեր Մասիսից փչող գեփյուռի շունչին տակ և մեր ականջներին հասնում մար Արաքսի մեղեդին՝ խառն մշակի երգին և հովվի սրինգին:

Դուք մեր մեջ եք, Ջերդ Սրբություն, և Դուք Ջեզ հետ բերում եք մեզ Մայր Աթոռ ս. Էջմիածնի, Հայաստանի մեր եղբայրների ողջույնը և ազգային ավանդի մեր բաժինը, որից մենք զրկվել ենք: Այլևս մենք մեզ օտարներ չենք զգում օտար հողի վրա և ոչ էլ լքված և մերկ, այլ հարուստ, երջանիկ և հպարտ:

Այս գիշեր Դուք տեսնում եք Ջեր շուրջը հավաքված ներկայացուցիչները Ծվեցարիայի մեր գաղութի զանազան մարմինների, այդ թվում՝ Բարեգործականի, նախկին որբանոցի երեցների, Ծվեցարիայի հայկական միության, եկեղեցու, տիկնանց հանձնաժողովի, ուսանողների ընկերակցության, եկեղեցու հոգաբարձության, երիտասարդների հանձնաժողովի և Ջերդ Սրբությունը ընդունելու համար վերջերս կազմված հանձնախումբի, որին նախագահում է Կարապետ Ղազարյանը՝ բոլորիս ծանոթ իր ձեռնահա-

տությամբ և նվիրվածությամբ:

Սեր նախապես ու պարտականությունն է՝ կազմակերպել մեր գաղութի կյանքը՝ հաճաճայն մեր եկեղեցական և ազգային իդեալին, անխախտ պահել մեր հայրենասիրական զգացումները, արժանավորապես ներկայացնել հայ ժողովուրդը Ծվեցարիայի մեջ:

Ժնևի մեջ մենք շուտով ունենալու ենք մեր եկեղեցին, որին Ջեր Սրբությունը կարող է տեսնել շինության ընթացքում: Այն լինելու է մեր մեջ Ջեր ներկայության խորհրդանիշը:

Դուք մեր Հայրապետն եք, և մենք երջանիկ ենք այս գիշեր՝ հավաքվելով Ջերդ Սրբության շուրջ և լսելով Ջեր քաղցր ձայնը, որ գալիս է ս. Էջմիածնից, Հայաստանից, ուստի խոնարհաբար և հուզումով խնդրում ենք, Վեհափառ Տեր, Ջեր օրհնությունը:

Հաջորդաբար ողջույնի խոսքեր են ասում տ. Հայկազուն և տ. Սերովբե արքեպիսկոպոսները, տ. Թորգոմ արքազանը, Սեդրակ Զարյանը (Փարիզ.), Անդրանիկ Ծառուկյանը (Լիբանան), Առաքել Պետրոսյանը (Աթենք), Ստեփան Սրապյանը (Միլան):

Հանդիսության գեղարվեստական բաժնին իրենց մասնակցությունն են բերել Յուրիլիս երգչախումբը և տ. Արսեն վարդապետը՝ մեներգելով, Գևորգ Էմմիլյանը՝ նվագով՝ դաշնակի վրա:

Վերջում ընդհանուր խանդավառության և ծափերի մեջ խոսք ատավ Հայոց Հայրապետը, մի անգամ ևս անդրադառնալով Մայր Աթոռի կատարած նախախնամական աշխատության և դերին հայ ժողովրդի ծնցում, ծանրացավ հայ եկեղեցու այսօրվա կացության վրա, նվիրապետական Աթոռների փոխհարաբերություններին՝ մի անգամ ևս վճռական շեշտով ու համոզումով հայտնելու, թե մեկ է Հայաստանյայց եկեղեցին, մեկ է հայոց հայրապետությունը՝ իբրև գլուխ ունենալով Մայր Աթոռ ս. Էջմիածինը և նրա գահակալը:

Ն. Ս. Օծությունը խոսում էր հուզումով, ապրումով և իր զգացմունքները, խոհերը, խանդավառությունը փոխանցում բոլոր ներկաներին, որոնք իրենց ծափերով հաստատում էին հայրապետական մտքերի ճշմարտությունը:

Այնուհետև Վեհափառ Հայրապետը ջերմությամբ ողջունում է Կ. Պոլսի հայոց ամենապատիվ տ. Ծնորհք պատրիարքի ներկայությունը, ժնևահայ գաղութին տված պատմական այցելության խանդավառ օրերին:

«Մենք ամենապատիվ տ. Ծնորհք պատրիարքի, Մեր սիրելի եղբոր հանդեպ ամբողջական և անվերապահ սեր ու վստահություն ունինք»,—ասում է Վեհափառ Հայրապետը, ընդհանուր խանդավառության մեջ:

Իր խոսքի մեջ Վեհափառ Հայրապետը անդրադարձնում է նաև ժնկահայ գաղութի եկեղեցու շինության հարցի կարևորությանը՝ շեշտելով նաև Եվեցարիայում կազմակերպված գաղութային կյանք ստեղծելու անհրաժեշտությունը:

Այս հանդիսավոր առիթով Ամենայն Հայոց Հայրապետը ա. Գրիգոր Լուսավորչի Ա կարգի շքանշանով զարդարում է կործբը՝ Ժնկի եկեղեցու շինության քարերար **Հակոբ Թոփալյանի**, որը թե՛ Ժնկի և թե՛ Կ. Պոլսի եկեղեցական, համայնքային կյանքում աշխատել է բացառիկ նվիրումով՝ կանգ չառնելով նյութական ու բարոյական ոչ մի գոհության առաջ, հոգուտ եկեղեցու և համայնքի:

Ի գնահատություն ազգանվեր երկարամյա ծառայության, Վեհափառ Հայրապետը այս առիթով Ժնկի գաղութային վարչության նա-

խագան **Շադ ֓իլիպպոսյանին** շնորհեց օրհնության մասնավոր կոնդակ:

Հայրապետական այս բացառիկ գնահատությունները ընդունվեցին երկարատև ծափահարություններով, բոլոր ներկաների կողմից հուզումով ու երախտագիտությամբ:

Այս ուրախ առիթով Վեհափառ Հայրապետը Ժնկի հայոց նորաշեն եկեղեցուն է նվիրում ա. Էջմիածնից բերված գեղեցիկ մի խաչքար, ինչպես նաև Մարմաշեն վանքի ջրաներկ մի նկար՝ Ժնկի համայնքին:

Հանդիսությունն անցնում է բացառիկ խանդավառ մթնոլորտում:

Բոլոր ներկաները աջահամբույրով իրենց հարգանքն ու սերն են արտահայտում դեպի ա. Էջմիածինն ու հրաժեշտ առնում դժվարությամբ, բայց գոհունակ և հպարտ՝ պատմական ու ամնոռանալի մի օր ապրած լինելու զգացմունքով, շնորհաբեր ներկայությամբ Ամենայն Հայոց Հայրապետի:

ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆԳԻՍԱՎՈՐ ՊԱՏԱՐԱԳ ԵՎ ՔԱՐՈՋ ԺՆԵՎԻ ՍՈՒՐԲ ՊԵՏՐՈՍ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐՈՒՄ

Հուլիսի 16՝ կիրակի.

Այսօր ժամը 11-ին Ամենայն Հայոց Հայրապետը Եվեցարիայի ազգային բողոքական եկեղեցու սուրբ Պետրոս Մայր տաճարում հանդիսավոր սուրբ պատարագ է մատուցում:

Պատմության մեջ առաջին անգամ էր, որ սույն տաճարում մատուցվում էր հայկական սուրբ պատարագ, ինչ որ եկեղեցական մեծ նշանակություն ուներ Էկումենիկ այս դարաշրջանում:

Վաղ առավոտվանից Ժնկից շվեցարիացի հավատացյալներ և բազմաթիվ հայեր Եվրոպայի եկրներից լեցրել էին Մայր տաճարը:

Եկեղեցու զանգերի ուրախ և ավետավոր դողանքի ներքո, ժամը 11-ին, ժամանում է Վեհափառ Հայրապետը՝ Իր շքախմբով, և ավանդատան մեջ զգեստավորված, եկեղեցական թափորով, աղոթքով ու խնկով և «Խորհուրդ խորին» շարականի երգեցողությամբ առաջնորդվում է սուրբ Պետրոս Մայր տաճար:

Եկեղեցական հանդիսավոր թափորին մասնակցում էին նաև հայ և օտար բոլոր հոգևորականները զգեստավորված:

Ա. պատարագի ժամին սեղանին սպասարկում էին ԱՄՆ-ի արևելյան թեմի և Գանատայի առաջնորդ տ. Թորգոմ եպս. Մանուկյանը և հարավային Ֆրանսիայի հայոց հայրապետական պատվիրակի փոխանորդ տ. Հակոբ եպս. Վարդանյանը, Վիեն-

նայի հայոց հոգևոր հովիվ տ. Մեսրոպ ծ. վրդ. Գրիգորյանը, Գանատայի հայոց առաջնորդական փոխանորդ տ. Վաչե ծ. վրդ. Հովսեփյանը, Մայր Աթոռի միաբան տ. Ներսես ծ. վրդ. Պոզապալյանը և տ. Արսեն վրդ. Բերբերյանը:

Ա. պատարագի կոմիտայան բառաձայն երգեցողությունը կատարում է Ցյուրիխի «Արարատ» երգչախումբը՝ Սիրանույանի երգեհոնի ընկերակցությամբ:

Հայրապետական ա. պատարագին ներկա էին եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի ղեկավարությունը և բոլոր եկեղեցիների բարձրաստիճան ներկայացուցիչներ:

Ա. պատարագը ամենայն հանդիսությամբ շարունակվում է մինչև «Հայր մեր»:

Պատարագից Վեհափառ Հայրապետը խոսում է հետևյալ ներշնչված գեղեցիկ քարոզը:

«Զի թեպետ ես մարմնով հեռի եմ, այց հոգով ընդ ձեզ եմ.

Խնդամ իբրև տեսանեմ զկարիքն ձեր և զհաստատություն Հաւատոցն ձերոց որ ի Քրիստոս Յիսուս»

(Սողոմ. Բ. 5)

Սուրբ Պողոս Առաքյալի այս խոսքը, կըխորհինք, թե ամբողջապես կհամապատասխանե այն զգացումին, որով համակված է Մեր հոգին, աղոթքի այս սուրբ ժամուն, այս

պատմական հուշակալ տաճարին մեջ, որ փառավոր և վավերական մեկ վկայությունն է ժնն քաղաքի քրիստոնեական հավատքին և անոր բազմադարյան նույնքան քրիստոնեական կյանքին ու մշակույթին:

Իսկապես խոր է Մեր հուզումը, Մեր խընդությունը, Մեր հոգեկան մխիթարությունը:

«Փառք քեզ Աստուած, փառք քեզ, յաղագրս ամենայնի փառք քեզ Տէր»:

Այս բոլոր ուրախությունները Մենք և Մեր պատվիրակության բոլոր անդամները կը պարտինք Եկեղեցիներու համաշխարհային խորհուրդի շատ հարգելի ընդհանուր քարտուղար ղուտ. Էռժեն Կարսեն Բլեյկին, որ քաղցր խոսքով եղբայրական հրավեր ուղղեց Մեզի, այցելելու Էկումենիկ շարժման կեդրոնը ի ժնն:

Հայ առաքելական ս. եկեղեցին, սույն շարժման սկզբնական շրջանն իսկ մասնակցած է բազմաթիվ հանդիպումներու և ժողովներու և վերջին տարիներուն անդամ է Եկեղեցիներու համաշխարհային խորհուրդին:

Եվ անհա, այս օրերուն, առաջին անգամ ըլլալով, հայ եկեղեցւոյ գերագույն պետը՝ Ամենայն Հայոց Հայրապետը, անձամբ կուգա այցելություն տալու միջեկեղեցական համաշխարհային կազմակերպության կեդրոնին, բերելով քրիստոնեական ողջուն և Աստուծոյ օրհնությունը ս. Էջմիածնէն, հոգևոր պատմական կեդրոնը հայ եկեղեցւոյ, հիմնված չորրորդ դարու սկիզբն սուրբ Գրիգոր Լուսավորիչի և հայոց Տրդատ թագավորի երանելի օրերուն:

Մենք եկանք նաև մոտիկէն ծանոթանալու Եկեղեցիներու համաշխարհային խորհուրդի կազմակերպության և անոր աշխատանքներուն: Ծանոթանալու այս մեծ շարժման բոլոր պատասխանատու ղեկավարներուն, որոնք աստվածահաճո առաքելության մը դրոշակակիրներն են մեր օրերու աշխարհին մէջ: Մեր այս իղձը կենսագործվեցաւ լիութեամբ: Այս կերպով Մեր հավատքը առավել ամրապնդվեցաւ Եկեղեցիներու համաշխարհային խորհուրդի նկատմամբ: Մենք սկսանք առավել գնահատել Էկումենիկ շարժումը, անոր կատարած գործը և անոր ձեռք բերած հիշատակության արժանի արդյունքները՝ կրօնական, դաստիարակչական, ընկերային, մարդասիրական և մշակութային տեսակետներէ:

Աստուծոյ օրհնությունը և օգնականությունը կհայցենք Եկեղեցիներու համաշխարհային խորհուրդին և անոր բոլոր պայծառատես ղեկավարներուն:

Մեր մեջ առավել գորացաւ նաև այն համոզումը, թէ Եկեղեցիներու համաշխարհային խորհուրդը, իրեն անդամ բոլոր եկեղե-

ցիներու գործոն մասնակցութեամբ, պիտի կարողանա դառնալ հետզհետեւ ավելի հզոր ուժ մը համաշխարհային տեսակետով, ի խնդիր աշխարհի խաղաղության սրբազան դատին պաշտպանութեամբ:

Խաղաղության սպիտակ աղավթին, մեր օրերուն մանավանդ, խորհրդանշէն է բոլոր մարդոց և ժողովուրդներու ամենատարբապատմաներուն: Խաղաղության մեր Աստվածը թող քաղցրութեամբ ընդունի բոլորիս աղոթքները, հեռացնէ պատերազմներու կրակը մարդկային կյանքի սահմաններէն:

Եվ երբ կխոսինք խաղաղության մասին, կմտածենք նաև հայ եկեղեցւոյ և հայ ժողովուրդի ու անոր մայր երկրի մասին, որոնք արևի լուսի չափ կարիք ունին խաղաղ ու անվտանգ ապրելու: Իր պատմության վերածնունդի սկզբնավորության այս բախտորոշ շրջանին մասնակցութեամբ, հայ ազգի ու հայրենիքի համար կենսական են խաղաղությունը, ապահովությունը և շինարար աշխատանքը:

Ով ճշմարիտ ու հարազատ զավակն է մեր եկեղեցիին ու ազգին, ուր որ ալ գտնվի աշխարհի վրա, ուղիղ և արդար ապրումներով կհասկենա Մեր այս մաղթանքը: Թող Աստված հավետ պահապան ու մարտակից մնա անցյալի մեջ բազում անգամներ նահատակված և մեր օրերուն փրկության ափին հասած մեր սուրբ եկեղեցիին ու ժողովուրդին:

Երջանիկ ենք աղոթքի այս սուրբ պահուն, Մեր սրտագին շնորհակալությունը հայտնելու ժննի կանտոնի իշխանություններուն և հատկապես Մեծարգո Նախագահ Անդրե Ծավանին, որ այնքան ազնիվ զգացումներով ընդունեց և պատվեց Մեզ և Մեր պատվիրակությունը: Խորապես զգացված ենք այս սիրալիր վերաբերմունքին: Մեր աղոթքներուն մէջ Մենք միշտ պիտի հիշենք Զվիցերիան և ժննը, որպէսզի Տէրը զանոնք հավիտյան պահե-պահպանէ անսասն, խաղաղ ու ծաղկալ:

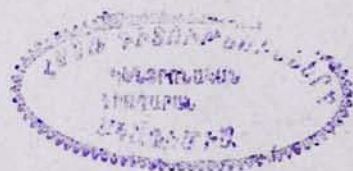
Կներկայացնենք նաև Մեր երախտագիտությունը և քրիստոնեական սերը ժննի բողոքական ազգային եկեղեցիներու բարձր իշխանության, որ լայն բացաւ Մեր առաջ իր եղբայրական սիրտը և իր այս փառավոր աղոթքի տունին դռները: Եվ անհա, այսպէս է, որ մենք բոլորս, քրիստոնեյա եղբայրներ, միաստեղ կաղոթենք մեր Աստծուն, որուն զավակներն ենք ամենքս հավատարապէս:

«Ուղիղ եղիցին աղօթք Մեր, որպէս խունկ առաջի քո Տէր»:

Այս սուրբ սեղանէն մեր հայացքը տարածելով ձեր բոլորի վրա, սիրելի հավատացալ ժողովուրդ, Մեր սիրտը կհրճվի և կլեցչվի շերմագին հուզւերով: Այսքան մեծ թվով քրիստոնեաներ, բնիկ ժննցիներ, ժննի հայ

ՎԵՃԱԾԱՌԻ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅԱՆ ՄԱՐԿԻ ԽԵՐԿԱԿԱՐԸ՝ ՎԵՃԱԾՈՐՈՒԹՅԱՄԲ ԵՄԵՆ ԳԵՂԵՐՈՍՅԱՆԻ, ԿԱՐԱՊԵՏ ԴԱՅՐԱԿԱՆԻ, ՊԵՐՏ ԵՆԿՈՒԹՅԱՆԻ ԵՎ Տ. ԱՐՍԵՆ ՎԵՂ. ԲԵՐԵՐԵՐՅԱՆԻ

համայնքի անդամներ և հայ եկեղեցվո հարյուրավոր զավակներ եկած զանազան դրացի երկիրներեն, հավաքված էք այստեղ՝ աղոթելու համար հայ եկեղեցվո առաջին սպասավորին հետ միասին, որ եկած է ձեր մեջ հեռավոր Արևելքեն, սուրբ գրական Արարատի երկրեն, հավիտենական Հայաստանեն, սուրբ Էջմիածնեն:

Կզգանք, որ բոլորիդ հոգիները ջերմացած են կրոնական ապրումներով: Կզգանք, որ ձեր սրտերու բաժակները կրածրանան դեպի սուրբ սեղան՝ լեցվելու համար սուրբ Հոգիին շնորհներով և ազնիվ ներշնչումներով:

Թող Աստված քաղցրությամբ ու առատալեւ լեցնե ձեր սիրտերու բաժակները՝ ի մխիթարություն և ի զորացում ձեր հոգիներուն և ի լուսավորում ձեր կյանքի ճանապարհին: Մնացեք բոլորդ հավատարիմ Քրիստոսի սուրբ Ավետարանին և աշխատեցեք իրագործել երկրի վրա Աստուծո պատգամը՝ սիրո, եղբայրության և խաղաղության:

Մեր սիրտը կթելադրե նաև կոչ ընել Մեր ժողովուրդի զավակներուն, որ հավատարիմ մնան մեր ազգային եկեղեցվո ավանդներուն և Մայր Աթոռ սուրբ Էջմիածնին, վե՛սր մեր ազգի հոգևոր կյանքին, հարազատ վկան մեր պատմության և երաշխիքը՝ մեր ապագային, մեր երազներու իրականացման: Ի սփյուռս աշխարհի ապրող Մեր զավակները, իրենց սրտերուն մեջ ամուր պահած ոգեկան լույսը ս. Էջմիածնին, պետք է հավատարիմ մնան նաև իրենց նախնյաց մայր հողին ու հավերժական Արարատին և մանավանդ տեսալես հաղորդակից ըլլան այդ սուրբ հողեն ճառագայթող հայ մշակույթի արժեքներուն՝ կեղծանի պահելով իրենց շրթներուն վրա քաղցր լեզուն հայկական:

Հայեր, հավատացյալ զավակներ Մեր, այս սուրբ տեսիլքներով և արժեքներով գոտեպինդ միացե՛ք ու եղբայրացե՛ք և մնա-

ցե՛ք մեկ ու անբաժան, խաղաղ ու համեքաշխ՝ սուրբ Էջմիածնի աստվածային օրհնության ներքև:

Ավելի՛ լույս, ավելի՛ սեր և ավելի՛ խաղաղություն հայ ժողովուրդին, մեր ս. եկեղեցվո բոլոր զավակներուն:

Ավելի՛ լույս, ավելի՛ սեր և ավելի՛ խաղաղություն համայն աշխարհին և բոլոր մարդոց հոգիներուն:

«Այսուհետև եղբարք, ողջ լերուք, հաստատուն կացէք, մխիթարեցարուք, միաբան լերուք, խաղաղութիւն արարէք եւ Աստուած խաղաղութեան եւ սիրոյ եղիցի ընդ ձեզ: Ա՛մէն» (Բ Կորնթ. ԺԳ. 11):

Հավարտ ս. պատարագի հաղորդություն են ստանում ավելի քան 400 հավատացյալներ, որոնց թվում նաև Ֆրանսիայի սանմաններ՝ Ժյուրա լեռների վրա գտնվող Բելֆոնտին աշակերտական ճամբարի հայ երեխաները՝ շուրջ 150 հոգի, որոնք իրենց ղեկավար տիկին Գազազյանի գլխավորությամբ մասնավոր կերպով եկել էին ներկա լինելու հայրապետական ս. պատարագին և ընդունելու Ամենայն Հայոց Հայրապետի օրհնությունը: Պատմական անմոռանալի օր էր մասնավորաբար հայ մանուկների համար:

Ժենի ս. Պետրոս Մայր տաճարի տարեգրությանց մեջ անմոռաց կմնա այս պատմական և հավիտ հուշարժան հայրապետական սուրբ պատարագի օրը:

Ս. պատարագի ավարտից հետո Վեհափառ Հայրապետը ընդունում է Բելֆոնտին ճամբարի հայ 150 մանուկներին, օրհնում է երանց և ս. Էջմիածնից քերված խաչեր է բաժանում նրանց: Հուզիչ էր արձանագրել, որ հեռավոր Ֆրանսիայի ափերի վրա ծնած այս փոքրիկները մաքուր հայերենով էին պատասխանում Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետի հարցումներին:

Հ Ի Ա Ժ Ե Ծ Տ Ի Ժ Ա Ը Կ Ե Բ Ո Ւ Յ Թ

Ս. պատարագից հետո Վեհափառ Հայրապետը, սրբազան պատրիարք հայրը և հայ ու օտար բոլոր հոգևորականները վերադառնում են Ինտերկոնտինենտալ, ուր ժամը 15-ին Ծվելցարիայի գաղութահայ վարչությունը պաշտոնական հրաժեշտի ընդունելություն էր կազմակերպել, որին ներկա էին նաև ավելի քան 400 հայ հրապիրյալներ:

Սեղանն օրհնում է Վեհափառ Հայրապետը: Այնուհետև, ստեղծված խանդավառ ու հաշկական ջերմ մթնոլորտում խոսք են առնում ամենապատիվ տ. Շնորհք Կրքազան պատրիարքը, տ. Սերովբե արքեպիսկոպոսը, Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի նախկին քարտուղար դոկտ. Վիսսերտ Հուֆտը, ս. Էջմիածնի հոգևոր ճեմարանի տեսուչ տ. Ներսես Ժ. վրդ. Պոզապալ-

լանը, Ժենի եկեղեցիների միությանն նախագահ, վերապատվելի Պոտոնը, սուրբ Պետրոս Մայր տաճարի ավագերեց Պավելը և ուրիշներ, որոնք սքանչելի կերպով ներկայացրին իրենց հոգեկան ապրումները օրվա ս. պատարագի առթիվ:

Այնուհետև հրաժեշտի պատգամով հանդես է գալիս վեհափառ Հայրապետը.

Աստված միայն կրնա չափել անհուն ուրախությունը Մեր սրտի այս պահուս, երբ Մենք՝ Հայրապետը ձեր, գալով մայր հայրենիքեն, Մայր Աթոռ ս. Էջմիածնեն, ձեզի ամենուղ կերեք հայրական սիրո ողջույն և աստվածային օրհնություն:

Աստված և իր Միածին Որդին հայոց աշխարհին և ժողովուրդին խոսեցավ ս. Էջմիածնեն և ս. Էջմիածնով, անշարժելի, անփոխարինելի և անփոխադրելի վեճը մեր քրիստոնեական հավատքին: Յնծացեք, հայեր, և փառք տվեք երկնքին, որ կանգուն է ու կենդանի ամենայն հայոց ս. Էջմիածինը: Անոր սուրբ սեղաններեն կբաշխվի լույս և մխիթարություն և հոգիներու փրկության հույս՝ բոլոր իրավ հայ քրիստոնյաներուն համար: Ինչպես դարեր, դարեր շարունակ, մահ այսօր ս. Էջմիածին կշարունակե իր սուրբ առաքելությունը մեր ժողովրդի կյանքին մեջ, որ ի Հայաստան և ի սփյուռս աշխարհի կրոնական, մշակութային և ազգային տեսակետ: Ս. Էջմիածինը գերազույն երաշխիքն է մահ հայ եկեղեցվո միության ու անբաժանելիության և մեր ժողովրդի ազգային միասնության: Ոչ ոք հավասարագոր չէ և չի կրնար ըլլալ ս. Էջմիածնին: Համայն հավատացյալ ժողովուրդը հայոց իր բոլոր եկեղեցական կեդրոններով կգտնվի ս. Էջմիածնի հոգևոր գերազույն իշխանության ներքո: Ով հայ է և իրավ քրիստոնյա, չի կրնար բաժնվիլ ս. Էջմիածնեն: Մայր Աթոռ ս. Էջմիածնի պատկանելիությունը կարելի չէ քվեի դնել: Ո՛չ, Արարատը վկա, ո՛չ:

Եվ տակավին կհավատանք Մենք, թե արտասահմանի հայության համար հաշապահ-պանման հզորագույն ազդակներն են ս. Էջմիածնի օրհնությունները և Երևանի լույսերը:

Եվ ահա, սիրելի զավակներ Մեր, Մենք ձեզի կուգանք բերելու ամենուղ անխտիր ողջույն և օրհնություն հավերժական սուրբ Էջմիածնեն: Այս հանդիսավոր առթիվ Մենք կուգանք Մեր ողջույնի հետ միատեղ բերելու համար գնահատանքը Ձվիցերիո Մեր հայ հավատացյալներուն և ի մասնավորի՝ Ժեն քաղաքի հայ եկեղեցական և մշակութային կազմակերպություններուն, որոնք բազում տարիներն ի վեր բարձր կպահեն Լեւանի ափերուն անունը հայ ազգին, հայ եկեղեցիին և հայ մշակույթին, բարի եռանդով լե-

ցուն դեկավարներու շնորհիվ, ինչպես են տիարք Ծարլ Փիլիպպոսյան, Կարապետ Հակոբյան, Կարապետ Ղազարյան, Պերճ Յազուրյան, Կրոնիկ Փափազյան, Էոժեն Բաբազյան և շատ ուրիշներ, բոլորը հարազատ զավակները Մեր:

Ջերմ հրճվանքով կողջունենք Ժենի հայերու նախաձեռնությունը՝ կառուցելու հայկական եկեղեցին իբրև աղոթքի տունը Ձվիցերիո հայության: Մեր իղձն է և պատվերը, որ շատ մոտ ապագային իր լրումին հասնի եկեղեցվո շինության գործը և այս երկրի ու այս քաղաքի բոլոր Մեր հոգևոր զավակները, բոլոր հայերը հավաքվին անոր շուրջ կազմակերպվելով և օրինական ամուր հիմքերուն վրա դնելով իրենց համայնքային կյանքը, ս. Էջմիածնի օրհնության ներքո՝ անմիջականորեն մնալով Արևմտյան Եվրոպայի հայրապետական մեր պատվիրակին: Մեր անկեղծ գնահատանքը և օրհնությունը բոլոր անոնց, որոնք բարոյապես կամ նյութապես իրենց նպաստը մատուցին ձեր համայնքի ս. Հակոբ եկեղեցվո շինության գործին: Մեր գնահատանքը և օրհնությունը մեծահարգ տիար Հակոբ Թոփալյանին՝ ձեր մեծ բարերարը, շինարարը ձեր եկեղեցիին:

Ողջունելի և գնահատանքի արժանի կնրկատենք մահ ձեր ծրագիրը, — ջերմագին իղձը տիար Փիլիպպոսյանի, — ս. Հակոբ եկեղեցվո կից ունենալու հայ արվեստի նվիրված թանգարան և դահլիճ մը, որ պետք է ծառայե իբրև հավաքավայր մշակութային ձեռնարկներու: Այս բոլորը սքանչելի ծրագիրներն են մեկը մյուսը ամբողջացնող, մեկը մյուսը արժևորող: Հայ եկեղեցի, հայ արվեստ և մշակույթ, հայ կրթություն՝ ահա ամբողջական պատկերը հայ հոգիին և անոր փառավոր իրագործումներուն դարերու ընթացքին: Հայ ժողովուրդը կրոնական հավատքի և մշակույթի ժողովուրդ է: Այդպես կհանձնանք մենք գմեզ, այդպես կհանձնա քաղաքակիրթ աշխարհն գմեզ: Եվ Մենք կկարծենք, թե ուղիղ և արդար է այս դատողությունը՝ հիմնված մեր ժողովրդի բազմադարյան կյանքի փորձին վրա: Հիշենք աչտեղ կոթողային պահը հայոց պատմության, Ե դարը մեր ուկեշող, որ ամենավերական մարմնացումն է և ճառագայթումը հայոց կրոնական հավատքի, մշակութային հանճարի և հայրենակներ ազատատենչ ոգիի միասնության:

Թող հավետ անասան ու պայծառ մնա այդ միասնությունը, և Ժենի փոքրիկ հայ համայնքը իր եկեղեցական, իր մշակութային և հայրենակներ կյանքով ու գործունեությամբ հարազատ, անբաժան մաս մնա վերածնունդ հայ ժողովրդին:

Կեցցե Հայաստանդք առաքելական և եկեղեցին և ժողովուրդը մեր համայն:

Վեհափառ Հայրապետը օրհնում է:

Կեցցե Զվիցերիո հայ համայնքը և Աստուծո օգնությամբ լիակատար հաջողություն աւոր բոլոր ազնիվ ծրագիրներուն և իղձերուն:

Հայոց Հայրապետի օրհնությամբ վերջանում է նաշկերույթը:

Այսօրվա սուրբ պատարագով աւարտվում է Հայոց Հայրապետի այցելությունը Ժնևի հայ համայնքին և վերջ է դրվում համայնքային պաշտոնական ծրագրի գործադրությանը:

ԱՅՅԵԼՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ, ՏԵՍԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Վեհափառ Հայրապետը դեռևս մի շաբաթ էլ մնաց Ժնևում՝ տեսակցություններ ունենալով և՛ Ժնևի, և՛ Եվրոպայի տարբեր երկրներից եկած ազգային-թեմական իշխանությանց ներկայացուցիչների հետ, եկեղեցական հարցերի կապակցությամբ:

Հուլիսի 16-ին՝ կիրակի, ժամը 17-ին, Վեհափառ Հայրապետը ընդունում է Մարսելի թեմի և ազգային-եկեղեցական մարմինների այցելությունը հայրապետական պատվիրակի փոխանորդ տ. Հակոբ եպս. Վարդանյանի գլխավորությամբ:

Ավելի ուշ Ն. Ս. Օժոթյանն է այցելում Լիոնի եկեղեցական և հայկական ազգային միության վարչությունը՝ Լիոնի հոգևոր հո-

վիվ տ. Դավիթ ծ. վրդ. Սահակյանի գլխավորությամբ:

Ժամը 19-ին Վեհափառ Հայրապետը ընդունում է այցելությունը տ. Գնել եպս. Շերեճյանի և Հարություն Կուժունու, որոնք ԱՄՆ-ից վերադառնում էին Լիբանան՝ Սահակյան երկրորդական վարժարանի շինության հանգանակությունից:

Ժամը 20-ին Վեհափառ Հայրապետին է այցելում լոնդոնահայ ազգային-եկեղեցական վարչության անդամ Հարություն Մուխաֆյանը, այնուհետև՝ ԱՄՆ-ից Հերբի Բրտը, որը հատուկ եկել էր Վեհափառ Հայրապետին տեսնելու և կարևոր մի նվիրատվությամբ ուրախացնելու Մարր Աթոռը:

Ավելի ուշ Վեհափառ Հայրապետին էին այցելում Մարտելից տեր և տիկին Արծրուն և Էլիզա Զրբաշյանները, որոնք Մայր տաճարի պաշտամության համար անում էին կարևոր մի նվիրատվություն:

Հուլիսի 17-ին՝ երկուշաբթի.

Ամբողջ օրը հյուրանոցի Իր հարկաբաժնում Վեհափառ Հայրապետը ընդունում է բազմաթիվ այցելություններ:

Առավոտյան ժամը 11-ից մինչև 14-ը Ն. Ս. Օծություն էին այցելում Լոնդոնի ազգային-եկեղեցական վարչության անդամները՝ Հարություն Մուրաֆյանը, Հալկ Գալստյանը, Խաչիկ Մորապետյանը և Ալեքսանյանը՝ տ. Պաակ արքեպիսկոպոսի գլխավորությամբ:

Տեսակցությանը ներկա էին նաև Գերագույն հոգևոր խորհրդի ատենապետ տ. Հակազուն արքեպիսկոպոսը և Արևմտյան Եվրոպայի հայրապետական պատվիրակ տ. Սերովբե արքեպ. Մանուկյանը:

Ժամը 15-ին Վեհափառ Հայրապետին այցելություն տվեց Լիոնի ծանոթ ազգային Կարպիս Շնգրտերյանը մի անգամ ևս ուրախացնելով Մայր Աթոռը իր նվիրատվությամբ:

Ժամը 16-ին Վեհափառ Հայրապետը ընդունում է հավաքական ունկնդրության Ծվեցարիայի հայկական միության, գաղութային վարչության անդամներին՝ նախագահ Ծարլ Փիլիպպոսյանի գլխավորությամբ:

Ավելի ուշ Վեհափառ Հայրապետին է այցելում Ժենի եկեղեցական հոգաբարձության նախագահ Պերն Յագուպյանը:

Հուլիսի 18-ին՝ երկուշաբթի օրը, առավոտյան ժամը 11-ին, Վեհափառ Հայրապետը ընդունում է Ժենում եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի մոտ Կ. Պոլսի հունաց տիեզերական պատրիարքի ներկայացուցիչ Էմիլիանոս միտրոպոլիտի այցելությունը:

Ժամը 12-ին Վեհափառ Հայրապետին է այցելում Հ. Բ. Ը. միության նախագահ Ալեքս Մանուկյանը, որը հատկապես եկել էր ողջունելու Հայոց Հայրապետին՝ Նրա եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդին տրված այցելության կապակցությամբ, և կարեվոր մի նվիրատվությամբ ուրախացնելու Ն. Ս. Օծությանը:

Պ. Ալեքս Մանուկյանը արտաբոխ և ինքնահոգաբար կերպով ստանձնել է Էջմիածնի հին վեհարանի նորոգության և թանգարանի վերածման հետ կապված բոլոր ծախսերը:

Նույն օրը, տարբեր ժամերի, Վեհափառ Հայրապետին այցելեցին նաև Վենետիկից տ. Ներսես վրդ. Տեր-Ներսիսյանը, միլանահայ տեր և տիկին դոկտ. Արզումանյանը և փարիզահայ «Յառաջ» թերթի կողմից տիկին Արփիկեն Միսաքյանը, «Նաիրի» շաբա-

թաթերթի խմբագիր Անդրանիկ Ծառուկյանը, փարիզահայ «Աշխարհ» թերթի խմբագիր Ա. Ալեքսանյանը և «Խթան» թերթի խմբագիր դոկտ. Համբարձումյանը և վերապատվելի Գառնուգյանը:

Հուլիսի 19-ին՝ չորեքշաբթի օրը, առավոտյան ժամը 11-ին, Վեհափառ Հայրապետին է այցելում Մոնակոյի Ծարլ Ռյուպ եպիսկոպոսը, որը եկել էր մասնավորապես Ժեն՝ ողջունելու Հայոց Հայրապետին և Նրան նվիրելու ս. Էջմիածին կատարած իր ուղևորության նվիրված գիրքը, 1965 թվականի աշնան:

Ժամը 11-ին Վեհափառ Հայրապետը ընդունում է այցելությունը Մայր Աթոռի բարերար տեր և տիկին Մարգիս և Աստղիկ Բյուրքյանների: Վեհափառ Հայրապետը ուրախ սրտով ապաքինում է մաղթում Ա. Բյուրքյանին:

Ժամը 13-ին Կարապետ Ղազարյանը ընդունելություն էր կազմակերպել իր հյուրանոցում ամենապատիվ տ. Շնորհք արքազան պատրիարքի մեկնումի աղթով:

Ընդունելությանը ներկա էին Վեհափառ Հայրապետը և քսաներկու հոգևորականներ: Այնուհետև մասնավոր տեսակցություն է տեղի ունենում Վեհափառ Հայրապետի և արքազան պատրիարք հոր միջև:

Ն. Ս. Օծությունը արքազան պատրիարք հոր միջոցով Իր ողջուններն ու օրհնություններն է հղում ստամբուլահայ Իր հավատացյալ զավակներին:

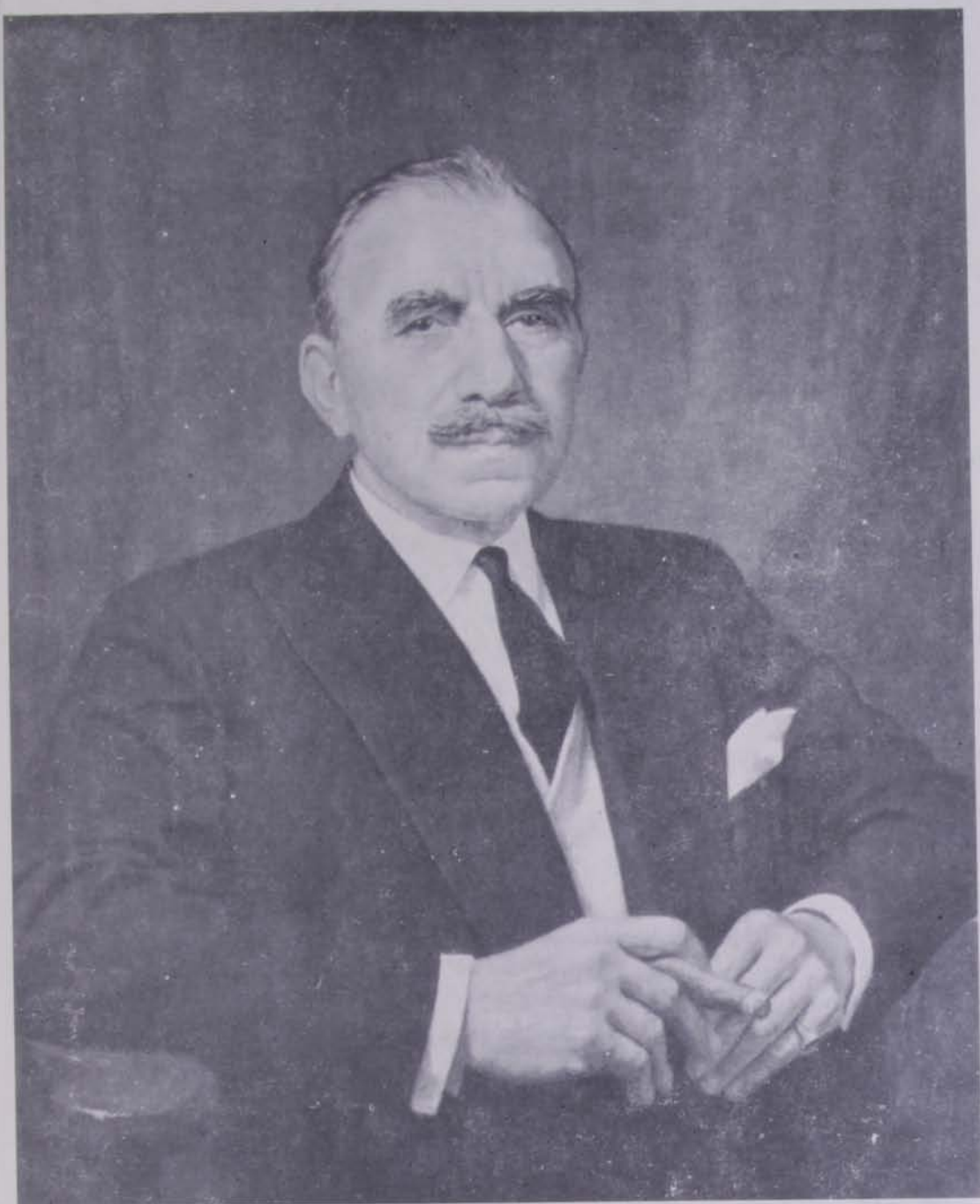
Ժամը 14-ին, հանուն Վեհափառ Հայրապետի, արքազան պատրիարք հորը դեպի Ստամբուլ են ճանապարհում տ. Հակազուն արքեպ. Աբրահամյանը, տ. Գյուտ, տ. Արսեն վարդապետները և այլ պաշտոնական անձինք:

Ժամը 15-ին Վեհափառ Հայրապետը Իր շքախմբով այցելում է Ժենի հայոց ս. Հակոբ եկեղեցին, ուր դիմավորվում է եկեղեցու շինության հանձնաժողովի նախագահ **Կրոնիկ Բաբազյանի**, վարչության անդամների և հայ համայնքի ղեկավար անձնավորությունների՝ այդ թվում՝ Ծարլ Փիլիպպոսյանի, Կարապետ Ղազարյանի և ուրիշների կողմից:

Այցելությանը ներկա էր նաև Ամերիկայի ձերբի Բրոտը:

Ժամը 18-ին Վեհափառ Հայրապետը ընդունում է Ժենի եկեղեցական հոգաբարձության և եկեղեցատեր տիկնանց հանձնաժողովի անդամներին՝ Պերն Յագուպյանի գլխավորությամբ:

Հուլիսի 20-ին՝ հինգշաբթի օրը, առավոտյան ժամը 11-ին, Վեհափառ Հայրապետը ընդունում է այցելությունը Երուսաղեմի անգղիական եկեղեցու պետ Մեգիմենտ արքեպիսկոպոսի, Լոնդոնից Երուսաղեմ իր

ԺՆԵՎԻ ՀԱՅՈՑ ՆՈՐԱԿԱՌՈՒՅՑ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ԲԱՐԵՐԱՐ ՀԱԿՈՒ ԹՈՓԱՅԱՆԸ

նանապարհի վրա և տեսակցություն է ունենում վերջին դեպքերի կապակցությամբ Երուսաղեմի և տեղյաց մեջ ստեղծված նոր կացության առնչությամբ:

Ավելի ուշ Վեհափառ Հայրապետը մասնավոր տեսակցություն է ունենում Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի անդամներ ղուկտ. Նոյտի և Դոմինիկ Միքելլիի հետ:

Այսօր Ժնև է ժամանում Երուսաղեմի և Հակոբյանց վանքի դիվանապետ **տ. Ծահե եպիսկոպոսը**, Վեհափառ Հայրապետի՝ Երուսաղեմի հայոց ամենապատիվ տ. Եղիշե սրբազան պատրիարքին տված հեռագրի հիման վրա, Երուսաղեմի ներկա կացության շուրջ ստույգ տեղեկություններ ստանալու համար:

Տ. Ծահե եպիսկոպոսը Ժնև է ժամանում հուլիսի 20-ին և ներկայանում Վեհափառ

Հայրապետին՝ ժամը 13-ին:

Վեհափառ Հայրապետը, այս առաջին տեսակցությունից հետո, հուլիսի 21-ին կրկին տեսակցություն է ունենում երկրորդ անգամ տ. Ծահե եպիսկոպոսի հետ և սույա ամսի 29-ին երրորդ տեսակցությունը՝ Ցուրիխում:

Հուլիսի 20-ին ավարտվում է Վեհափառ Հայրապետի այցելության պաշտոնական շրջանը Ժնևի հայ համայնքին:

Ն. Ս. Օծությունը, ընդունելով Երվանդ Հյուսիսյանի հրավերը, մի քանի օրով հանգրստանում է Բուրկենշտոկում և այնուհետև՝ Կարլովի Վարի առողջարանում՝ մինչև օգոստոսի 14-ը՝ տ. Ներսես Ժ. վարդապետի ընկերակցությամբ:

Վեհափառ Հայրապետը հուլիսի 23-ին, Ծվեցարիաից մեկնելուց առաջ, հետևյալ շնորհավորական հեռագրերն է ուղարկում.

ՆՈՐԻՆ ԳԵՐԱԶԱՆՑՈՒԹՅՈՒՆ ԱՆԴՐԵ ՇԱՎԱՆԻՆ,
ՆԱԽԱԳԱՀ ԺՆԵՎԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԻ

Ձեր հիանալի երկրից և Ժնև քաղաքից հեռանալիս, հանուն Հայաստանյայց եկեղեցու, խնդրում եմ Ձեզ՝ ընդունել Մեր ամենախոր երախտագիտությունը և Մեր օրհնությունները: Թող միշտ լույսի, խաղաղության և բարօրության մեջ սպրի Շվեյցարիան:

Վ Ա Զ Գ Ե Ն Ա

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

23 ՀՈՒՆԻՍԻ, ԲՈՒՐԿԵՆՇՏՈԿ

ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐԻ ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ
ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ, ԳՈԿՏ. Է. Կ. ԲԼԵՅԿԻՆ

Հայտնում ենք Մեր խորին գոհունակությունը Ձեր եղբարական ջերմ ընդունելության համար: Թող Տեք Ձեզ գորավիզ լինի և օրհնի Ձեր մեծ առաքելությունը:

Վ Ա Զ Գ Ե Ն Ա

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

23 ՀՈՒՆԻՍԻ, ԲՈՒՐԿԵՆՇՏՈԿ

ԺՆԵՎԻ ԳԱՂՈՒԹԱՀԱՅ ՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀ
ՇԱՐԼ ՓԻԼԻՊՊՈՍՅԱՆԻՆ

Ձեր սքանչելի քաղաքից և նույնքան սքանչելի հայ համայնքից Մեր մեկնումի պահին հայտնում ենք Մեր ջերմագին գոհունակությունը և ձեզ բոլորիդ տալիս ենք Մեր հայրապետական օրհնությունը:

Վ Ա Զ Գ Ե Ն Ա

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

23 ՀՈՒՆԻՍԻ, ԲՈՒՐԿԵՆՇՏՈԿ

23 ՀՈՒԼԻՍԻ, ԲՈՒՐԿԵՆՇՏՈՎ

ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅԱՆ ՄԱՐՄՆԻ ՆԱԽԱԳԱՀ ԿԱՐԱՊԵՏ ՂԱԶԱՐՅԱՆԻՆ

ապրուսներով բաժանվեցինք ձեր քաղաքից և Մեր գավակներից:
... իսկ գերագանց եղավ և մխիթարիչ՝ ձեր աշխատանքով և առատաձեռ-
նությամբ: Ձեր վարձքը կատար: Աստված օրհնի Ձեզ և Ձեր ընտանիքը:

Վ Ա Զ Գ Ե Ն Ա

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ՎԵՐԱԴԱՐՁԸ ՄԱՅՐ ԱԹՈՌ

Օգոստոսի 14-ին Վեհափառ Հայրապետը Կարլովի Վարիից մեկնում է Պրագա և օգոստոսի 16-ին ժամանում Մոսկվա:

Ծերեմետույի օդանավակայանում Հայոց Հայրապետին դիմավորում են տ. Պարզև եպս. Գևորգյանը:

Հայոց Հայրապետի ժամանումը ողջունում են նաև ՍՍՀՄ Միևհատրների սովետին առընթեր կրոնական գործերի խորհրդի նախագահի տեղակալ Պ. Մակարցևը և Հայկ. ՍՍՀ Միևհատրների սովետին առընթեր հայ եկեղեցու գործերի խորհրդի նախագահ Կ. Դալլաքյանը:

Օգոստոսի 19-ին՝ շաբաթ օրը, երեկոյան ժամը 9-ին, շուրջ քառասունհինգօրյա բացակայությունից հետո, Մայր Աթոռ է վերադառնում Վեհափառ Հայրապետը:

Երևանի օդանավակայանում պաշտոնապես դիմավորվում է Ն. Ս. Օծությունը:

Վեհափառ Հայրապետի ժամանումը ողջունում է նաև Հայկ. ՍՍՀ Միևհատրների սովետին առընթեր հայ եկեղեցու գործերի խորհրդի նախագահի տեղակալ Ս. Հովհաննիսյանը:

Ն. Ս. Օծությունը առաջնորդվում է ս. Էջմիածնի Մայր տաճար, ուր լուսարարապետ տ. Հայկազուն արքեպիսկոպոսը, հանուն միաբանության, բարի գալուստ է մաղթում Հայոց Հայրապետին:

Ն. Ս. Օծությունը ողջունում է բոլորին և համառոտակի խոսում Ժնև կատարած Իր այցելության մասին և, օրհնելով միաբանության անդամներին, առաջնորդվում է վեհարան:

Բարի գալուստ մեր թանկագին Վեհափառ Հայրապետին:

